

Broj 76. Prosinac, 2008.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

Poštovani čitatelji,

Hvala našim redovitim darovateljima, fra Marku Kovačiču, fra Zoranu Mandiću, fra Vinku Jelušiću fra Miroslavu Mandiću i svima onima koji na bilo koji način pomažu realizaciju našeg izdavačkog projekta.

Redakcija

Božićna čestitka

Samo Božićna nada koja nam zasja u rođenju našega Spasitelja, temelj je Crkve i svjetlo naše budućnosti. Božić se ispravno može slaviti samo ako smo prožeti osjećajima ljubavi, mira, bratske solidarnosti ako smo pomireni s Bogom i međusobno, ako smo istinski spremni uključiti se u Božićni program obnove i preobrazbe svijeta. Samo smo tada ispunjeni onom radošću kojoj je uzrok Božić i u kojoj se on jedino može dolično slaviti. Božić je radost koja je, kao i svaka druga radost, potpuna tek kad je s drugima podijeljena...

Božić je posveta života, očinske i majčinske ljubavi, posveta obitelji, naroda i povijesti. Poziv je to da postanemo bratu brat i čovjeku čovjek, ali još i više od toga - da ljubimo one koji nas ne ljube, da činimo dobro onima koji nama čine zlo. Poziv je to da živimo dostojanstvo svoje ljudske osobe, dostojanstvo obitelji, dostojanstvo svoje narodne i crkvene zajednice.

Božić govori o ljubavi Boga našega, pa i mi moramo pokazati konkretnu ljubav prema

svome bližnjemu. Pokušajmo oprostiti sve uvrede i nepravde. Približimo se jedni drugima, osjetimo se braćom i sestrama. Potrudimo se usrećiti osamljene, napuštene... Tako ćemo doživjeti pravu radost te usrećujući druge i sebe usrećiti.

U ime ujaka, uredništva Glasa mladih, naše župne zajednice, župnog pastoralnog vijeća, želimo Božji blagoslov i trajni mir u novoj 2009. godini.

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš

Tel./fax: 051 785 050

E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net

www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić, Ivanka Antunović, fra Petar Karajica, fra Marko Bandalo, fra Zoran Mandić, fra Stipo Karajica, fra Vinko Jelušić

Glavni urednik: Fra Petar Karajica

Tehnička obrada: Viktorija Barišić

Lektorica: Luca Koroman

Tiraž: 500 primjeraka

Tiska: "RC Print" Kotor Varoš

Časopis izlazi dvomjesečno

Primjerak besplatan

Događaji koji su obilježili 2008. godinu

Siječanj

Fra Pero i fra Marko Bandalo obišli sve naše župljane i blagoslovili njihove domove.

Od 10. do 13. siječnja gosti u našoj župi bili su mladi iz Busovače i njihov kapelan fra Mišo Sirovina.

U ime Caritasa Biskupske konferencije BIH, gospođićna Sanja Horvat posjetila je našu župnu zajednicu u pratnji TV ekipe koja je tom prigodom došla iz Republike Hrvatske da se uvjeri u opravdanost projekata koji su dijelom financirani iz Fonda Akcija solidarnosti Republike Hrvatske s projektima Caritasa Biskupske konferencije BiH

Veljača

Na pokladni utorak maškare su bile gosti u župnom uredu gdje su nam se pridružili mladi iz Podmilačja sa živahnim i zabavnim fra Vinkom Jelušićem.

Zauzimanjem Ilije Marića izvođeni su radovi na obje kapele na groblju u Šibovima. Majstor Dugi postavio je zaštitne mreže i željezne okove na oba tornja nove kapele u Šibovima.

Ožujak

Iako prohladan više zimski dan nije omeo mnoge naše vjernike da dođu u Kotor Varoš i svečano proslave Uskrs. Mise održane u Kotor Varošu, Zabrdju i Vrbanjcima.

Nakon izbora za najljepše našarano jaje uslijedilo je po prvi puta natjecanje nošenja kokošnjeg jajeta u žlici, a najspretniji sudionik bio je Željko Jelušić

Travanj

U subotu, 5. travnja naš kraj posjetili su Caritasovi dobročinitelji iz okoline Duisburga zajedno s predstavnicima Caritasa Banjalučke biskupije.

12. travnja Bilićani započeli radove na filijalnoj crkvi u Bilicama.

25. travnja započeo blagoslov polja. Ove godine smo po prvi puta obišli svih 18 groblja na području tri kotorvaroške župe i na njima uz veći ili manji broj vjernika slavili svete mise i molili za proljetni blagoslov.

Tijekom mjeseca travnja održano više akcija volontera naše župe

Svibanj

U Velikoj organizirano druženje raseljenih kotorvarošana s ciljem međusobnog povezivanja, upoznavanja i druženja uz evociranje uspomena na rodni kraj.

2. svibnja pod pučkom svetom misom slavili svoj zlatni pir naši župljani Ivica Marković i njegova supruga Ljubica r. Grgić.

7. svibnja održana prva kotorvaroška večer u Welsu s ciljem upoznavanja stanja sakralnih objekata našega kraja, a posebice potpore izgradnji i obnovi naše kotorvaroške župne crkve.

Tradicionalno okupljanje za Spasovo u Zabrdju, gdje se okupilo mnogo poklonika malog nogometa.

Proslavljena svetkovina sv. Leopolda Mandića.

Lipanj

U našoj župi je održana prva pričest 15.6.2008. godine za petero prvopričesnika. Za njih je to bio poseban dan jer su prvi put primili tijelo Kristovo pod prilikama kruha.

Fra Pero sa skupinom župljana hodočastio pješice u Podmilačja sv. Ivi.

Proslavljen Blagdan sv. Petra i Pavla u Bilicama.

Proslavljen blagdan Tjelova i obavljena tjelovska procesija u dvorištu naše župne crkve.

Srpanj

Proslava Iline u Plitskoj i Jakotini: sudjelovao veći broj vjernika. Za ovogodišnju proslavu Iline Plićani su se pripremali na poseban način i za slavlje mlade mise jednog sina ovoga porušenoga i pustoga sela, a to je vlč. Anto Ivić, sin Mije i Ivke.

Nakon četiri godine u našoj župi ponovno smo imali sakrament krizme za osmero mladih iz našega kraja: Goran Antunović, Nada Kovač, Sanja Verić, Igor Verić, Lidija Verić, Lucija Bilanović, Ivica Kuzek i Thomas Živković.

Kolovoz

Održan prvi susret duhovnih zvanja kotorvaroških župa

Na stadionu Mladosti u Kotor Varošu odigrano prijateljsko natjecanje između seniora i juniora ekipe Hrvoja Vukčića Hrvatinića sa sjedištem u Austriji i Elektrobosne iz Jajca.

U velikom mnoštvu vjernika pristiglih iz svih krajeva svijeta proslavljena Velika Gospa na Sokolinama i sv. Rok u Zabrdju.

Noćni nogometi turnir u Zabrdju privukao veliku pozornost mnogih ekipa.

Rujan

Patron naše župe – Mala Gospa.

Don Ilija Piličić u našoj župi predstavio projekt Obiteljskog savjetovišta koji već nekoliko godina djeluje pri centrali banjalučkog Caritasa.

Obavljen Puta križa i slavljena sveta misa 13. rujna uoči blagdana Uzvišenja svetoga križa u Kotorišću.

Listopad

Proslava Blagdana sv. Franje Asiškoga u Vrbanjcima, za ovogodišnju proslavu svetoga Franje stigao jedan autobus župljana iz Kaptola i okolice i još jedan iz okolice Zagreba.

Zahvaljujući Caritasu BK BIH omogućeno nam je provođenje novog programa u našoj župnoj zajednici Projekt protiv ovisnosti mladih zamišljen je tako da bude prikladan interesu i potrebi mladih, a to je problem ovisnosti o drogama

Radovi na kapelama na groblju u Duratovcima, na groblju Baščina i na groblju Viševice

Studeni

Proslava Svih Svetih i Dušnog dana: na gotovo svim grobljima slavljene svete mise.

Na groblju u Baščini proslavljen sv. Nikola Tavelić.

U župi održana rekolekcija - duhovna obnova svećenika jajačkog kraja Dana 13.11.2008.godine u prostorijama župnog ureda održan je susret s mladima u sklopu Programa protiv ovisnosti. Skupu je nazočila časna sestra Amata Anđelić i Dragan Makivić, operateri u Centru za odvikavanje u Aleksandrovcu.

Prosinac

Održane mise zornice

U prostorijama župnog ureda dočekan sv. Nikola uz nazočnost mnogobrojne djece.

Pripreme za božićne blagdane.

Udruga raseljenih Hrvata kotorvaroške doline sa sjedištem u Kaptolu, za vrijeme ovih božićnih blagdana organizirala je još jedno tradicionalno kotorvaroško sijelo u vatrogasnom domu u Velikoj.

STATISTIČKI PODATCI IZ ŽUPNIH MATICA U 2008. GODINI

Župa:	ŽUPA KOTOR VAROŠ	ŽUPA SOKOLINE	ŽUPA VRBANJCI
Krštenih:	—	—	—
Vjenčanih:	—	—	—
Umrlih:	10	1	—

Božić u našem kraju

Božić je blagdan obitelji, pa s razlogom možemo reći da svaka obitelj u to vrijeme ima priliku sjetiti se svojih početaka i da u novorođenome djetetu prepoznaje svoju životnu sudbinu. Iako je ponekad ljudima neshvatljiva, nedokučiva i nezamisliva istina da je Bog uzeo ljudsku narav i utjelovio se. To je Božja milost i njegova ljubav po kojoj se u malenome djetetu očitovala Božja briga za pali i ranjeni svijet. Bog je postao čovjekom i mi svake godine obnavljamo uspomenu na taj događaj kako bi podignuo palog čovjeka ranjenog grijehom. Rodio se u liku maloga djeteta da mu se lakše približe i da ga shvate najmanji i najslabiji. Rodio se okružen bijedom i neimaštinom da bi se lakše utješila slomljena srca, rodio se u napuštenoj štali da našu zaštitnika oni ostavljeni.

I ove godine naš kraj s radošću je očekivao božićne blagdane radujući se dolasku mnogobrojnih sinova i kćeri koji još uvijek vole svoju rodnu grudu. Već u predbožićno vrijeme osjetila se ugodna atmosfera u našem gradu dolaskom mnogobrojnih ljudi koji rade u susjednim europskim zemljama.

Vrhunac naše radosti događao se u krugu naše kotorvaroške ljepotice pred kojom smo naložili vatru kako bismo se mogli ogrijati u toj prohladnoj noći. Iako je naš fra Marko u Australiji za vrijeme božićnih blagdana, na polnočki su bili prisutna trojica svećenika, fra Pero je predvodio misno slavlje uz koncelebraciju don Ilije Piličića i fra Marka Hrgote koji je s našim mladima animirao liturgijsko pjevanje i održao prigodnu propovijed. Fra Marko je u svojoj propovijedi naglasio kako je Isus iz kraljevskoga roda Davidova, ali se nije rodio u raskoši kraljevskoga

dvora nego u siromašnoj i napuštenoj betlehemske štali. Sin čovječji imao je kao prvu kolijevku jaslje, jer za Božjeg sina nije bilo mjesta ni u jednoj kući. To je nevjerojatno i čudno, fra Marko je priupitao je stidimo li se mi kršćani danas zbog toga. Isus se nije slučajno rodio u štali, jer Isus posve čist dolazi u naš prljavi i ranjeni svijet nasilja, a on to sve čini iz ljubavi prema čovjeku. Stoga naš odgovor na tu ljubav može i mora biti samo ljubav. I ove godine Božićna radost je opet tu, ali u ove dane moramo svako ponaosob postaviti sebi pitanje: „Što bih ja želio za Božić?“. Možemo s pravom reći da se pravo čovjekovo bogatstvo nalazi u srcu, a ne u vreći s novcem. To nam je Isus pokazao svojim životom i sve je dao za druge pa čak i svoj život. Fra Marko je sve pozvao da jedni drugima pružimo ljubav i prijateljstvo, komad kruha, lijepu riječ i topli zagrljaj, jer samo tako dogodit će se Božić u nama i tako će započinjati novi bolji svijet.

Na koncu misnog slavlja fra Pero je pročitao nekoliko božićnih poruka koje su nam uputili

gdin Nedeljko Knežević, načelnik općine Kotor Varoš, Izvršni odbor Islamske zajednice u Kotor Varošu i po prvi puta Srpska pravoslavna crkvena općina Kotor Varoš iz Župe Presvete Bogorodice na čelu sa protunamjesnikom Milenkom Naričem. Čestitku nam je uputio i direktor banjalučkog Caritasa koji nas je pozvao na svođenje bilance naše dobrote i čovjekoljublja vjerujući da će ona biti pozitivna i u novoj godini još bolja.

Poslije svečane svete mise sve nazočne svojim gromkim glasom pozdravila su crkvena zvona koja su svima zaželjela dobrodošlicu u naš kotorvaroški kraj, a iza toga uslijedilo je prijateljsko druženje uz toplo vino, čaj, rakijicu, tople kifle i pečenje, a na koncu svega prekrasni vatromet koji je već postao tradicija za ovu priliku.

Svima onima koji su na bilo koji način sudjelovali u pripremi ove najsvečanije večeri i noći od svega srca zahvaljujemo moleći da Božićno Dijete izmoli svima potrebni mir i životnu radost.

Fra Petar Karajica

Duhovna obnova fratarara u Kotor Varošu

Već je postala tradicija da se fratri jajačkoga distrikta svaki puta skupljaju u različitim župama na svoje redovite rekolekcije – duhovne obnove. Ovoga puta to je bilo u našoj župi i župnik fra Pero je za njih 11 okupljenih poslije kavice i okrepe održao predavanje na temu "Kako prevladati svakidašnjicu?". Svi su ljudi često zauzeti svojim brigama i poslovima tako da im život postane monoton i teško se izlazi iz takve kolotečine koja zna čovjeka i zarobiti, čak i uništiti. Da bi se izišlo iz takve situacije potrebno je imati hrabrosti započinjati svaki novi dan s novim idejama, novim inicijativama, novim prijateljima, a to je moguće uz veliki rad na sebi i određenom planiranju svojih zadataka. Fra Pero je naveo i primjer Majke Terezije koja je već na početku svoga života i rada upala u određene krize boreći se sa

smislom svega onoga što je činila i radila. Bitno je vjerovati u moguću promjenu i raditi za bolje sutra. Ovaj stil i tempo života danas zahvaća pojedince i zajednice tako da ni duhovne osobe nisu pošteđene takvoga stila života. Na kraju je fra Pero postavio nekoliko različitih pitanja i svu braću pozvao na razmišljanje i komentare.

Poslije prve točke fratri su u dvorani slavili svetu misu koju je predvodio fra Pero i istaknuo na početku da je molitva najintimniji čovjekov doživljaj Božje blizine. Dubina čovjekove duše tu se pojavljuje i otkriva pred samim Bogom. Mnogi ljudi danas se srame molitve i teško im je moliti u javnosti, pogotovo ako treba sebe spontano izreći Bogu. Fra Pero je sve potaknuo da kroz sljedeći mjesec dana pokušamo uporno moliti barem pola sata na dan gledajući Boga i vjerovati da nas

On motri i da je njegova ljubav za sve nas prisutna. Rekao je da Bogu valja pripovijedati o sebi, reći mu zašto ga trebamo, ispričati mu svoje radosti, tuge, tjeskobe i teškoće. A onda valjati započeti zahvaljivati Bogu za svaku sitnicu koju doživimo u jednome danu. Važno je započeti, i to odmah.

Poslije svete mise uslijedila je bratska okupljanja i ručak, a potom su fratri otvoreno razgovarali o gorućim pitanjima Franjevačke provincije, jer se približava Provincijski kapitul gdje se bira nova uprava koja će imati odgovornu dužnost uređenja provincije i raspodjele kadrova. Druženje je i dalje nastavljeno i uvjereni smo da su svi fratri mogli osjetiti duh gostoljubivosti i širokogrudnosti naših fratarara i naše župne kuće.

Fra Petar Karajica

Svi sveti i Dušni dan u našem kraju

"U trenutku kad se rodimo, svijetla se pali. Onda neko vrijeme gori, ponekad zatitra, ponekad se možda gotovo utrne taj titravi plamičak koji prkosi svakom vremenu. Ponekad podari život prenoseći plamen novoj svijetli. I gori, gori. Na kraju se ugasi".

Iako su Svi Sveti ove godine bili subotom, ipak već pred kraj tjedna osjećala se blagdanska atmosfera na ulicama našeg grada. Mnogi koji su planirali doći, uzeli su dan -dva slobodna i tako su se zdušno dali na posao uređenja vlastitih domova i obiteljskih dvorišta. Oni najsretniji imali su priliku i ispeći rakiju, iako je ove godine šljiva rodila samo u području Podbrđa, pa su oni ljubitelji kapljice bili prisiljeni sabirati jabuke i kruške i od njih praviti domaću rakiju.

Već u jutarnjim subotnjim satima bilo je moguće primijetiti mnoštvo auta s registracijama R Hrvatske i drugih europskih

zemalja koja su se užurbano kretala prema svim našim grobljima. Prvu svetu misu slavio je fra Pero na groblju u Slatini gdje se kao nikada do sada okupio velik broj vjernika koje ni kiša niti vjetar nisu spriječili da posjete grobove najmilijih i da se mole za njih.

Veliki broj naših vjernika sudjelovao je na pučkim misama na groblju u Čepku i u Bilicama, ali pred kraj nenadano je udarila kiša i sve nas opomenula da će ovaj dan biti pravi jesenski tj. promjenljiv.

Poseban doživljaj bio je na groblju u Orahovi, jer se skupio uistinu velik broj ljudi iz tog sela. Čak su stigla dva autobusa iz Zagreba i okolice uz mnoštvo

osobnih automobila, a neki su od njih do groblja morali pješaćiti i po dva sata. Čak je i fra Pero jedan dio puta morao propješaćiti jer je dan prije padala kiša pa nije uspio izaći čak ni ladom. Fra Pero je sve nazočne i veliki broj djece pohvalio i potaknuo na razmišljanje o razlozima našega dolaska u ove vrleti našega najvećega planinskog sela Orahove. Čak je i sunce ugrijalo i na tom proplanku dalo novu energiju i nadu kako bi ljudi i sljedećih godina dolazili u svoj rodni kraj i obilazili grobove svojih najmilijih. Fra Pero je naglasio da su sveti poput nas prošli istom zemljom, na isti način se radovali i tugovali, ali su svome životu kao

najvažniji zadatak stavili obavezu svidjeti se Bogu živeći blaženstva koja smo u Evanđelju čuli, ne namećući sebi samo materijalne brige i borbu oko zemaljskih stvari. Poslije svete mise nastavljeno je druženje u blizini filijalne crkve svetoga Ive gdje se, uz piće i jaku vatru, orila i pjesma razdražanih srdaca i glasova. Svi su se morali vratiti u dolinu pješice, ali vidjelo se zadovoljstvo i radost zbog nesvakidašnjeg događaja u ovim pustim vrletima vrbanske župe.

U poslijepodnevnim satima slavljene su svete mise na groblju u Vrbancima, Rokovu i groblju u Zabrdju. Dobro je da je fra Stipo Karajica i ove godine za ove svete dane uspio doći i pomoći našim ujacima kako bi u dva dana obišli čak 15 grobalja i slavili svete mise s prisutnim narodom.

U nedjelju je bila mlada nedjelja i ujedno Dan mrtvih i fra Stipo je pred velikim brojem vjernika slavio svetu misu u župnoj crkvi, a poslije toga obavili smo blagoslov s Presvetim. Fra Stipo je

naveo primjer zabrinutog miša koji je videći mišolovku sve koje je putem susretao opominjao na opasnost koja je u kući, ali mnogi su pokazali nezainteresiranost za njegov problem i na kraju su svi platili vlastitom kožom. Potaknuo je sve vjernike na veću solidarnost među sobom i brigu za probleme naših bližnjih. Ponovno su sva trojica naših svećenika krenuli na ostala groblja koja nismo uspjeli obići na prvi dan tj. na svetkovinu Svih svetih, a to su groblja u Postolju, Šibovima, Viševicama, Zagrađu, Sokolinama i Plitskoj.

I ove godine naši župljani pokazali su veliko srce dolazeći u svoj rodni kraj ovih svetih dana kada je cijeli svijet u pokretu i kada naša katolička groblja posjećena i blistaju tisućama raznobojnih svijeća. Uvjereni smo da će tako biti i budućih godina i svim ljudima dobre volje potvrđujemo istinitost riječi: „nema raja bez rodnoga kraja!“.

Oni koji su došli za ove dane u Kotor Varoš imali su priliku dobiti i najnoviji broj kotor-varošskog Glasnika koji je upravo na svetkovinu Svih svetih izašao iz tiska.

Fra Petar Karajica

Rezultati lokalnih izbora

Ovim putem želim pohvaliti sve i zahvaliti svima koji su izišli na ovogodišnje općinske izbore za našu općinu. Neki su osobno glasovali u Kotor Varošu, a za svaku pohvalu je dobar odaziv i pravovremena registracija za glasanje putem pošte. Nažalost bilo je i onih koji nisu bili zainteresirani izaći na izbore, a neki koji žive u Kotor Varošu nemaju niti novih osobnih iskaznica tako da nisu

imali pravo izići na izbore. Udruga sveti Rok i Naša nada obavili su veliki dio posla zajedno s ljudima dobre volje koji žive najvećim dijelom u Republici Hrvatskoj i registrirali znatan broj glasača putem pošte. To je za svaku pohvalu i uvjeren sam da će i u buduću biti interesa za izbore u BiH.

Prema službenim rezultatima Centralne komisije iz Sarajeva dvojica naših ljudi iz Hrvatske

koalicije dobili su dostatan broj glasova da mogu ući kao općinski odbornici i na taj način zastupati interese hrvatskog naroda, a to su Ilija Marić i Mato Lovrenović. Nadamo se da će oni svojim znanjem i zalaganjem pomoći za ostvarivanje minimalnih prava i nas Hrvata koji živimo ili povremeno navraćamo u naš rodni kraj.

Fra Petar Karajica

Ekonom biskupije u našem kraju

Započeti radovi u Vrbanjcima

Nedavno je fra Pero uspio nabaviti potrebnu lamperiju za unutarnje uređenje crkve u Vrbanjcima. Firma Komotin iz Jajca preuzela je obvezu izvođenja radova za unutarnje uređenje crkve sv. Franje u Vrbanjcima.

Već danas, 25.11. 2008. godine stigla je skupina radnika i određena količina skele, tako da će radovi započeti odmah sutra. Uvjereni smo da će firma Komotin izvesti radove kvalitetno i odgovorno. Dio sredstava smo skupili od naših župljana Vrbanjaca i Kotor Varoša, ali se nadamo da će i drugi dobronamjerni i plemeniti ljudi uključiti se u ovu akciju. Markan Piličić osposobio je rasvjetu i sada vodi akciju skupljanja sredstava za kupnju stropnih lusterata koji će na svoj način davati ljepotu toj crkvi.

Svima onima koji su do sada dali ili obećali dati zahvaljujemo i molimo zagovor svetoga Franje.

Fra Petar Karajica

U subotu 29.11.2008. godine u našem kraju boravili su msgr. Ivica Božinović, ekonom Biskupije i ravnatelj Katoličkog školskog centra u Banjoj Luci te ing. gđa Ljubica Kos i oni su najprije temeljito pogledali izvedene radove u našoj kotorvaroškoj crkvi. Msgr. Božinović ugodno se iznenadio kada je vidio sve što je urađeno na unutarnjem uređenju naše crkve i posebno ga se dojmio dio crkve gdje je ostao kamen na zidovima koje arhitekt Mušić u svojoj projektnoj dokumentaciji naziva „relikvijama“. Taj kamen pokazuje prijelaz iz ratnoga i uništavajućeg razdoblja u razdoblje povratka života i obnove onoga što je silnik i drznik porušio. Msgr. Božinović je izrazio zadovoljstvo i odabirom boja koje su skladno uklopljene u unutarnji dio naše crkve. Svi smo mogli konstatirati da je mnogo toga učinjeno kad je u pitanju obnova kotorvaroške ljepotice koja iz dana u dan dobiva sve dostojniji izgled.

Prije odlaska u Vrbanjce fra Pero, msgr Ivica i ing. Ljubica

posjetili su stolarsku firmu „Saba“ koja izrađuje ulazna vrata naše crkve i uvjerili se da se rade po europskim standardima i od kvalitetnog drva. Radove izvodi gđin Sabahudin Bajrić koji je i prije rata radio cjelokupnu stolariju za našu crkvu sa svojim ocem Hamidom.

Poslije toga, sa župnikom, su se uputili u Vrbanjce gdje je također u tijeku obnova unutarnjeg dijela crkve sv. Franje. Budući da je crkva sv. Franje baroknog izgleda komisija je odlučila da i sve boje budu ukomponirane u tome duhu. Već su postavljeni prvi kvadrati lamperije po stropu, a u pripremi su i određene boje koje će biti nanese po zidovima i stupcima lađe i bočnih kapela. Nadamo se da će ova crkva i dalje biti na ponos i na poticaj čuvanja onoga što je vrijedno iako je staro, a da se uklapa u suvremeni duh i vrijeme u kojemu se nalazimo. Uvjereni smo da će firma „Komotin“ dogovorene radove izvesti u planiranom roku i da će crkva svetoga Franje za božićno vrijeme zablistati punim sjajem.

Fra Petar Karajica

Duhovna obnova u HKM Feldkirch

Četiri dana fra Pero je boravio u Hrvatskoj katoličkoj misiji na granici Austrije, Njemačke i Švicarske, koju vodi don Jure Kostelac. Ta četiri dana bila su u znaku duhovne obnove pred božićne blagdane za ljude koji gravitiraju tom dijelu Austrije. U petak navečer fra Pero je predvodio misno slavlje i u svojoj propovijedi pozvao sve nazočne da svojim životom, radom i riječima nastojimo nadvladati svakidašnjicu koja često zarobljuje današnjeg čovjeka i ne dopušta izići iz nje bez mnogo žrtve, truda i hrabrosti.

U subotu u gradskoj dvorani u Dorbinu u poslije podnevnim satima fra Pero je slavio svetu misu s okupljenom djecom i njihovim roditeljima i sve nazočne pozvao na veliku hrabrost, odgovornost i strpljivost kada je u pitanju odgoj djece i mladih. Zbog suvremenog mentaliteta i brzoga tempa života mnoge obitelji ne uspijevaju naći vremena biti zajedno u prija-teljskom druženju, razgovoru i molitvi. Ipak, uz velike žrtve roditelji i odgajatelji uspijevaju novim pokoljenjima utisnuti kršćanske vrijednosti i na taj način očuvati dostojanstvo svake osobe, a posebno kršćanske obitelji. S djecom i mladima valja imati puno strpljivosti i razumijevanja kako ih ne bismo izgubili. Poput svetoga Nikole valja nam biti blizu posebno onima koji su u nevolji i onima koji su izgubili životnu orijentaciju. Poslije svete mise uslijedilo je druženje sa svetim Nikolom, a djeca su

pripremila prigodni program u kojem su izrazili duboki osjećaj solidarnosti s onima koji su u nevolji pa su se za ovu priliku odrekli svojih darova i sakupili novčane priloge za jednu djevojku koja se našla u nevolji. Ipak, dolazak svetoga Nikole probudio je u djeci znatiželju za onim što im je on donio, pa su oni najmlađi dobili male slatkiše koje su međusobno podijelili.

Poslije toga susreta djece s Nikolom uslijedilo je drugo po redu druženje koje su organizirali naši Kotorvarošani što žive i rade u tom dijelu Austrije, a navodim samo neka prezimena: Topalovići, Draguljići, Piličići, Šipure, Klarić i mnogi drugi naši ljudi i njihovi prijatelji. Zabavu su animirali duet Jakov i Fole koji su svojim muziciranjem i pjesmom razveseljavali sve nazočne. Gradska dvorana vrlo brzo se popunila, a vrijedno osoblje u kuhinji i konobari odradili su svoj dio posla tako da

nikome nije nedostajalo ica, pića i ugodnoga štimunga.

Ovim putem svim našim Kotorvarošanima koji su organizirali fra Perin dolazak i ovo druženje i njihovu župniku don Juri od srca zahvaljujemo i sav doprinos bit će za potrebe gradnje naše kotorvaroške župne crkve. Kako su i sami obećali, ovo je već postalo tradicionalno druženje Kotorvarošana i onih koji su u najbližem susjedstvu u Balgachu – Švicarska.

Na svetkovinu Bezgrešnog začeća BDM u Misiji se održava velika božićna ispovijed, a nagovor za ispovijed i svetu misu također je predvodio fra Pero, a nakratko je posjetio i nekoliko naših obitelji u Švicarskoj i Njemačkoj i u kasnim večernjim satima vlakom se uputio u Zagreba i stigao u naš rodni kraj s novim dojmovima s ovih prijateljskih druženja koja služe međusobnom zbližavanju i širenju pozitivnih informacija.

Fra Petar Karajica

Sveti Nikola u našoj župi

Diljem kršćanskog svijeta, a osobito u katoličkim zemljama, pa tako i kod nas 6. prosinca je dan kada se slavi sveti Nikola, zaštitnik djece, mornara i putnika. Po već drevnom običaju, uoči toga dana djeca stavljaju cipele, čizmice ili čarape u prozor da bi sutradan u njima našli darove koje im je donio sveti Nikola. Tko je bio sveti Nikola? O njemu su ispredane mnoge legende, ali je bitno da su njegova dobrota, velikodušnost i dobra djela nadživjela njegova čuda koja mu se pripisuju i dala pečat tradiciji slavljenja tog sveca. U istočnom svijetu svetog Nikolu najčešće su dovodili u vezu s istinitom ličnošću biskupa Nikolausa iz grada Myre u današnjoj Turskoj. Taj je biskup živio u četvrtom stoljeću u doba rimskog cara Konstantina Velikog, koji je izjednačio kršćanstvo s ostalim religijama. Kako je biskup Nikolaus umro baš 6. prosinca, taj se datum slavi kao njegov dan i predstavlja uvod u božićne svetkovine. Rođen je u maloj Aziji od kršćanskih roditelja i vrlo se rano zaređio za svećenika. O njemu su kolale razne legende, od one kako je spasio kćeri osiromašenog plemića podarivši im vrećice zlatnika kao miraz, spasio brod od potapanja na olujnom moru postavši zaštitnikom pomoraca, pa do one kako je ponovno oživio djecu

umorenu od nekog zločestog gostioničara i tako postao zaštitnikom male djece. Zapadna legenda govori o još jednom Nikoli, svetom Nikoli Tofentinskom, pripadniku reda Svetog Augustina iz 13. stoljeća, kome pripisuju mnoga čudesa, i koji je propovijedao ljubav među ljudima i pomagao siromašnima. U znak zahvalnosti 1350. godine iznad groba Sv. Nikole u Tofentinu izgrađena je bazilika. Legende o dvojici svetaca stopile su se u jedan lijepi običaj iskazivanja ljubavi prema djeci i bližnjima.

Na blagdan sv. Nikole, 6. prosinca, u našoj župnoj kući okupilo se mnoštvo djece na zajedničkom slavlju. I ove godine dolazak sv. Nikole unio je veliku radost u dječja srca. Njihovim molitvama, ushićenju i radosti nije bilo kraja. Kao i svih proteklih godina i ove godine sv. Nikola je nagradio dječju dobrotu, a one ne baš uvijek poslušne pozvao je biti boljima barem sada kad nam je Božić pred vratima. I ljuti krampus je iznenadio djecu, nekima je podijelio šibe, a one najmlađe rasplakao i uplašio. Pored djece bili su prisutni i njihovi roditelji, braća i sestre, tako da nas je u kući bilo mnogo. Poslije susreta s Nikolom uslijedilo je druženje uz slatkiše i piće, a oni stariji uz kavicu imali su priliku kušati i čašu vina.

Viki

Radosna vijest

vlč Berislav Grgić

Svim našim kotorvarošanima javljamo radosnu vijest da je dana 18. prosinca 2008. godine jedan sin naše drevne župe proglašen biskupom katoličke crkve vlč Berislav Grgić. Rođen u Novom Selu 15. veljače 1960, od oca Vida i majke Mande r. Petrušić. Osnovnu školu završio u Zabrdi, gimnaziju u Đakovu, filozofsko-teološki studij u Sarajevu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1986. Boravio je na službi generalnog vikara u biskupiji Oslo, a također bio zadužen za pastoral Hrvata, kroz kratko vrijeme radio je u okolici Münchena, a ove godine premješten je u Rim gdje ga je i dočekalo biskupsko imenovanje. Sva zvona naše biskupije, a i naših kotorvaroških župa danas iza podne pozdravili su taj veliki događaj za našu kotorvarošku dolinu. Našem Berislavu želimo Božji blagoslov i uspjeh u misiji koju mu je Gospodin udijelio.

Fra Petar Karajica

Ovogodišnji radovi u župi

Možemo s pravom reći da je 2008. godina, u našem kraju, obilježena velikim građevinskim pothvatima na vjerskim objektima koji su bili djelomično sanirani početkom 2000. godine, a radilo se i na obnovi onih koji nisu bili previše oštećeni.

Već u samo proljeće nastavljeni su opsežni radovi na sanaciji unutrašnjih zidova naše župne crkve i ličenju svih zidnih površina, tako da je crkva dobila novi sjaj i ljepši izgled. Na koru crkve popravljen je postojeći pod, a s unutarnje strane zidova i ograde postavljen je silikatni materijal koji se može u svako vrijeme prati. Djelomično je postavljena elektro i zvučna instalacija.

U tijeku je izrada i postavljanje sporednih ulaznih vrata u našu crkvu, a dogovorena je izrada i glavnih vrata naše crkve koja će svojom ljepotom davati poseban čar kotorvaroškoj ljepotici. Izrađeni su lučni prozori i naručena odgovarajuća stakla.

Početkom ljeta oličena je iznutra i izvana grobljanska kapela u Slatini i započeta sanacija željezne ograde. Kroz ljetne dane započelo se sa sanacijom i čišćenjem ograde na groblju Rokovo, a u planu je kompletna sanacija ograde i kapele svetoga Roka. Jesenas je urađen je i postavljen

novi krov na kapelici sv. Nikole Tavelića u Baščini, a u planu je ograđivanje kompletnoga groblja betonskim stupcima i gustom pletenom žicom.

Odmah poslije završetka radova u Baščini, ekipa majstora preselila se na grobljansku kapelu u Duratovcima gdje je krov već bio dobro dotrajaao. Izvršena je sanacija zidova i postavljen novi krov.

Za vrijeme ljeta i početkom jeseni izvedeni su veliki radovi na filijalnoj crkvi u Bilicama. Crkva je nanovo ožbukana izvana i iznutra, postavljena je kompletna lamperija po stropu, ugrađeni novi prozori i vrata. Pred svetkovinu Svih svetih crkva je lijepo obojena izvana i iznutra, tako da sve više sliči predratnom izgledu. U planu je izgradnja tornja na krovu i nabava odgovarajućeg zvona, te kompletno ograđivanje groblja betonskim stupcima i gustom pletenom žicom.

Ljetos su postavljeni novi prozori na kapeli u groblju Zabrdje, djelomično sanirane kapije, a minulih dana postavljen je i novi krov.

Odmah poslije Svih svetih i Dana mrtvih, brзом akcijom župnika fra Pere i vrijednih Šibljana, Ilija

Marić poveo je akciju uređenja stropa crkve sv. Ante na groblju u Šibovima. Urađene su bočne mrtvačnice i kapela je dobila svoj konačni izgled.

Ove godine aktivno se radilo i u župi Sokoline: pred samu Veliku Gospu završeni su radovi sanacije bočnih zidova i stropa crkve, te je okrečen kor i strop crkve.

Na groblju u Sokolinama postavljena su nova vrata na kapeli, urađen kompletan krov i završen strop.

Minule jeseni Viševljani su izvršili kompletnu sanaciju grobljanske kapele: ožbukani su unutarnji i vanjski zidovi te je kapela okrečena.

Početkom mjeseca prosinca započeli su radovi na unutarnjem uređenju crkve svetoga Franje u Vrbanjcima. Još uvijek se radi na postavljanju lamperije po cijeloj površini stropa, sanirano je električno zvono i u planu je bojenje unutarnjih zidova cijele crkve i nabava pet lusterata koji će obasjavati lađu crkve.

To su samo neki od započelih, izvedenih i planiranih radova na našim vjerskim objektima, tako da možemo reći da će i sljedeća godina biti, u punom smislu, uz pastoralne aktivnosti i građevinska.

Fra Petar Karajica

Brza intervencija u Jakotini i Sokolinama

Odmah poslije svoga povratka s puta, to jest s duhovne obnove koju je fra Pero držao u Austriji, župnik se dao na sanaciju vjerskih objekata koje je nevjerojatno sa 5. na 6. prosinca prouzrokovalo na crkvama i kapelama u našem kraju.

Najprije je sanirana župna crkva u Sokolinama i župna kuća jer je oluja bila uništila oko jednu trećinu krova, ali zauzetošću vrijedne ekipe fra Pero, Igor i Tomo uspjeli su naći zamjenski crijep i po vrlo teškom vremenu sanirati oštećeni krov. Šteta je velika, ali smo radosni da smo uspjeli dovesti u red prije velikih kiša.

U subotu je fra Pero je ponovno bio s limarskom firmom iz Kreševa u Jakotini i dogovorio kompletnu sanaciju krova kojega je oluja odnijela 200 do 500 m od crkve. Majstori su stigli u ponedjeljak ujutro s materijalom i

potrebnim alatom, te su najprije postavili nove štafle na krov koje su pričvrstili čavlima od 15 cm i uvrnuli čvrstim šarafima, iza toga je ponovno postavljen cjelokupan krov od istoga materijala kao i prije to jest rebrastog lima. Uvjereni smo da će novi način postavljanja krova izdržati bure i oluje koje u određeno vrijeme zadese kotorvarošku kotlinu. Iako je šteta golema, ipak smo uvjereni da će biti nadoknađena priložima naših ponosnih vjernika koji su navedene objekte svojim priložima popravili za dostojnije slavljenje svetih misa.

Fra Petar Karajica

Drugo kotorvaroško sijelo u Velikoj

I ove godine Udruga raseljenih Hrvata kotorvaroške doline sa sjedištem u Kaptolu, za vrijeme ovih božićnih blagdana organizirala je još jedno tradicionalno kotorvaroško sijelo u vatrogasnom domu u Velikoj. Već u večernjim satima dvorana se polako napunjala gostima, a stigli su predstavnici našega naroda iz Kotor Varoša: župnik fra Pero, Ilija Marić i Mato Lovrenović, a pozvani su i mnogi drugi naši svećenici i pastoralni djelatnici. Cilj ovoga druženja jest međusobno upoznavanje i povezivanje jer smo razbacani diljem Europe i zemaljske kugle. Božićni blagdani su prilika da se ljudi na ovakvom sijelu sastanu i podijele ugodne trenutke uz glazbu, čašicu i dobre kulinarske specijalitete. I ovo sijelo otvorili su vrijedni pjevači u narodnim nošnjama koji su ujedno i članovi kulturno umjetničkog društva, poslije njih su nastupili i oni najmlađi koji gaje tradiciju folklora i lijepe glazbe na čelu sa vrijednom vjeroučiteljicom Ljubicom Maljur. Oni su pokazali da na mlađima svijet ostaje, a i oni stariji članovi su ponosni da mladi vole našu narodnu nošnju i njih uspješno slijede u pjesmi. Poslije nastupa KUD-ova uslijedili su prigodni pozdravi, gdje je predsjednik udruge gđin Marko Kljajić svima zahvalio na odzivu i

pozvao sve nazočne da svojim novčanim sredstvima pripomognu obnovu krova crkve svetoga Ilije u Jakotini koja je stradala za vrijeme nedavnoga olujnoga vremena, kao i crkvu i župnu kuću u Sokolinama. Župnik fra Pero je pozdravio sve nazočne i izrazio radost da je prisutan na ovakvom druženju i potaknuo sve naše ljude da se što aktivnije uključe u crkveni, društveni i politički život zajednice i mjesta u kojemu žive i rade. Ovakva druženja imaju za cilj pojačati vezu sa svojim korijenima i on svesrdno podupire ovakva sijela i druženja. U svom nastupu Ilija Marić se zahvalio svim nazočnima i cijeloj Udruzi na potpori koju su pružili za vrijeme nedavnih općinskih izbora svojim glasovanjem putem pošte, a mnogi od njih su i osobno došli glasovati. Izrazio je zadovoljstvo da naš narod, iako je daleko, nije zaboravio svoje običaje i tradiciju. Veselje je potrajalo da ranih jutarnjih sati, ali je ekipa iz Kotor Varoša morala krenuti kući s novim dojmovima i obogaćeni prijateljskim i rodbinskim susretima u ovoj požeškoj kotlini koja već stoljećima prihvaća ljude iz našega kraja. Organizatori ovoga sijela su tiskali prigodne zidne i džepne kalendare s motivima naših kotorvaroških crkava.

Fra Petar Karajica

Spontano druženje u Vrbanjcima

I ove godine Vrbanjčani su pozvali sve naše ljude koji su došli za božićne blagdane u kotorvarošku dolinu na prijateljsko druženje u krugu župne crkve u Vrbanjcima gdje su svim nazočnima pokazali svoje gostoprimstvo nudeći topli čobanac, kuhano vino, pečenje i tople palačinke. Iako je bilo vrlo hladno, atmosfera je bila vesela i topla i uvjereni smo da će ovo druženje postati tradicionalno. Nažalost, ove godine nije bilo dovoljno snijega, tako da je izostalo noćno sanjkanje, ali ipak veselju nije bilo kraja uz pjesmu i vatru koja je svima davala ugodniji štimung. Organizatorima i gostima što reći drugo nego veliko hvala nadajući se da je ovo samo jedan u nizu takvih susreta.

Fra Petar Karajica

Ne zaboravite siromahe

“...Približimo se jedni drugima, osjetimo se braćom i sestrama. Potrudimo se usrećiti osamljene, napuštene... Tako ćemo doživjeti pravu božićnu radost te usrećujući druge i sebe usrećiti...”

Pobudnim riječima kardinal Vinko Puljić je pozvao sve vjernike sarajevske nadbiskupije na solidarnost sa siromasima za nedjelju Caritasa koja je obilježena na treću nedjelju Adventa. Naši mladi iz Welsa i okolice uzeli su doslovno te riječi i proveli ih u djelo. I ove godine za Božić ugodno su iznenadili i počastili dvadesetak obitelji donoseći im malo radosti u ove božićne dane. Kroz zadnje vrijeme skupili su prilog u iznosu od 1.200 Eura i kupili nešto namirnica, a nekima su dali i novčane priloge i osobno uručili onim najpotrebnijima u našem kotorvaroškom kraju. To je vidljiv znak da kršćanska i bratska solidarnost kod naših ljudi ima duboke korijene i to nas obvezuje i

potiče da u svome životu i radu mislimo i na druge koji nisu u situaciji kao mi nego su prepušteni, a ponekada i osuđeni na milost i dobrotu drugih. Tako je ova akcija obradovala većinu starijih i osamljenih i vjerujemo da će im dobro doći u ove hladne zimske

dane. Organizatorima ove humane akcije i svim sudionicima najsrdačnije zahvaljujemo i molimo Božji blagoslov da ih on obdari svojim mirom i novim elanom kako bi mogli činiti ovakva i slična plemenita djela.

Fra Petar Karajica

25 godina zajedničkog života

Na novu godinu 1. siječnja proslavili su svoj srebreni jubilej naši župljani Tomo i Ana Antunović i za vrijeme svete mise prigodno su dobili blagoslovljene prstenove koji su im njihova djeca uručila uz znak njihove obnovljene ljubavi.

Za vrijeme svete mise istoga dana u Vrbanjcima 25. godina zajedničkog života proslavili su i Ivica i Luca Piličić.

Župnik fra Pero je sve posjetio na veličinu ovakvih jubileja i ohrabrio sve one koji su u svome životu uspjeli naći iskrenoga prijatelja i životnoga suputnika u bračnom i obiteljskom životu. Plod takvog života jesu i djeca koje Gospodin daruje svakoj obitelji i vrlo je važno da se Gospodinu zahvalimo i ovakvim slavljinama i da

obnovimo svoje sjećanje na početak zajedničkoga života i rada jedne obitelji. Prijatelja valja steći, ali i sačuvati. To je najočitije i najlakše realizirati u obiteljskom ozračju i ambijentu. Fra Pero je i jednim i drugim slavljenicima u znak i sjećanja na srebreni jubilej uručio lijepe križeve i Bibliju za životnoga suputnika u avanturi koja se zove brak – obitelj.

Uvjereni smo da će i djeca svojim roditeljima biti zahvalni za život u obiteljskom ozračju ako roditelji uspiju dati dobre temelje i pozitivan životni orijentir. Samo skladna obitelj može imati garanciju opstanka u ovom vremenu velikih i brzih promjena gdje obitelj plaća visoku cijenu svoga opstanka.

Fra Petar Karajica

Župa Kotor Varoš

Kotor Varoš (Čaršija)

Popis domaćina, koji su dali novčane priloge za gradnju župske kuće i kapele u Kotorišću, što ga je načinio fra Marijan Marković, kasniji banjalučki biskup, prema ranijem popisu njegova prethodnika u službi fra Ante Gutića, veoma je vrijedan pokazatelj stanja u kotor-varoškoj župi. Prema tom popisu darovatelji Baščine bili su:

Ivić Petrušić Prok,
Ivan Petrušić,
Karaica Petar,
Franić,
Juro Jukica,
Anto Praiz,
Ivan Praiz,
Anto Bandalo,
Stipo Bandalo,
Marko Bandalo,
Ivan Maljur,
Pero Petrušić,
Jako Mandić,
Mato Vuičić,
Marko Agatić,
Ilija Agatić,
Ivo Jukičić,
Frano Vidić,
Luka Praiz,
Juro Vuičić,
Marko Vuičić Franić,
Juro Jukičić Bilanov,
Ivan Petrušić,
Marko Franković,
Pavo Petrušić
Pero Barić,
Mato Barić,
Marko Vuičić,
Juro Petrušić,
Anto Franković,
Matan Franić.

U Baščini su tada živjele obitelji: Agatić (2), Bandalo (3),

Barić (2) Franić (2), Franković (2), Jukica (1) Jukičić (1), Jukičić Bilanov (1), Maljur (1) Petrušić (4) Petrušić Karaica (1), Petrušić Pirgić (1), Praiz (3), Vidić (1) Vuičić (3) i Vuičić Franić (1).

Danas je prema priopćenju sadašnjeg župnika fra Ivana Franjića, u tom pogledu na Baščini

je slijedeće stanje:

Bandalo	(8)
Maljur	(6)
Barić	(5)
Mandić	(8)
Bilanovi	(11)
Miškić	(7)
Davidović	(1)
Petrušić	(4)
Franjić	(13)
Pranjić	(1)
Grgić	(12)
Franjkvić	(8)
Jelušić	(7)
Stipić	(3)
Kajić	(2)
Vidović	(3)
Karaica	(7)
Vujičić	(2)

Za vrijeme drugog svjetskog rata iz Baščine je poginulo 30 momaka i muževa u punini snage. U poratno vrijeme iz Baščine su iselile brojne obitelji u druge naše krajeve, a neke i u inozemstvo.

U naše krajeve odselile su obitelji: Bandala Ivana, Marka, Mate, Mije, Peje i Stipe, Bilanović Ivana i Joze, Franjića Ante, Ivana i Franje, Franjkovića Stipe, Kajića Jake, Maljura Marka i Marijana, Mandića Pave, Nikolića Nikole, Petrušića Petra i Marka

Najviše obitelji odselilo je u Đakovo, zatim u Kaptol kod Slavonske Požege i Zagreb. U Australiju su odselile Obitelji

Grgića Ilke i Ivana, zatim privremeno 12 obitelji odselilo je u Zapadnu Njemačku, a 6 u Austriju. U Baščinu je odselila jedna obitelj Kljajića Stipe iz Zabrdja. Od sredine 19. stoljeća do danas stanje u Baščini ovako se kretalo:

GODINA	DOMAĆIN.	VJERNICI
1855.	29	172
1863.	27	194
1877.	32	209
1880.	-	195
1883.	-	187
1884.	22	192
1885.	-	184
1891.	-	184
1894.	40	215
1899.	-	315
1909.	44	313
1935.	-	360

S. Kovačić,
Katolici u kotorvaroškom kraju,
Svjetlo riječi, Sarajevo, 1989., str.
112. – 113.

Radionica s mladima

Dana 13.11.2008. godine u prostorijama župnog ureda održan je susret s mladima u sklopu Programa protiv ovisnosti. Skupu je nazočili časna sestra Amata Anđelić i Dragan Makivić, operateri u Centru za odvikavanje u Aleksandrovu. Sestra Amata osvrnula se na Centar u Marjanovcu, prikazujući nekoliko slajdova Centra i okolice. U svom izlaganju malo je pojasnila rad Centra. Istaknula je da od 2003. godine Centar gradi identitet kroz terapijski program temeljen na filozofiji i metodologiji "Projekt čovjek" Talijanskog Centra Solidarnosti (CeIS) iz Rima.

Krajnji cilj je potpuno uključivanje korisnika u obiteljsko okruženje, te u društveni život sredine u kojoj živi, kao i senzibilizacija javnosti za problematiku ovisnosti a i konkretno se baviti tretmanom tog problema u svoj njegovoj složenosti.

Marjanovac je od 2003. godine mješovita terapijska zajednica koja prihvaća ovisnice i ovisnike iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Hrvatske i šire tj. sve one koji svojevrijedno odluče suočiti se s problemom ovisnosti. U Marjanovcu

se provode mnoge aktivnosti: upoznavanje javnost s problematikom ovisnosti i razvijanje suradnje s vladinim i nevladinim udrugama koje se bave sličnim problemom, zalaganje i suradnja na polju prevencije ovisnosti s odgojno obrazovnim ustanovama i roditeljima, rad s mladima kroz razne vidove samopomoći, rad s korisnicima u Centru i ulaganje u trajnu formaciju i edukaciju djelatnika Centra. Naglasila je da je zabrinjavajuća činjenica što im se sve više javlja mnogo mladi uzrasta od 15 do 22 godine i mladi, a nekada su se javljali od 25 do 35 godina.

Nakon izlaganja sestra Amata i Dragan predložili su da se podijelimo u dvije skupine i da izmislimo i insceniramo određeni problem. Kroz šalu i smijeh izradili smo izmišljeni problem, a koji je u nekim obiteljima često i stvaran. Zatim smo popunili jedan anketni list na temu vrste i djelovanja raznih vrsta droga, što je nama bilo malo teži uraditi problem za nas, teško je nešto napisati ili pokušati objasniti nešto kada to ne poznaješ i nisi se susreo s tim.

Na kraju, potaknut upitima

naših mladih, Dragan u kratkim crtama ispričao svoj put od ovisnika do izlječenja. Put do izlječenja je vrlo težak, ali isplati se jer život treba znati iskoristiti. Objasnio je da program traje dvije godine i da svi ovisnici imaju program rada kojeg se moraju pridržavati od radnog, sportskog, zabavnog.

Jako nas se dojmila životna priča koju nam je ispričao Dragan kao i riječi sestre Amate. Sestra je naglasila, da kada se netko susretne s problemom ovisnosti mora se zapitati što želi učiniti u takvoj situaciji. Treba ozbiljno pristupiti problemu, ne zatvarati se u stid i izolaciju. Posebno je istaknula da roditelji, koji se nađu u situaciji da su im djeca ovisnici, trebaju stupiti u kontakt s drugim roditeljima koji imaju isti problem, jer podijeljena patnja biva lakša. Unatoč svemu što se sada proživljava valja vjerovati da iz droge ima izlaza, ali se mora zatražiti stručnu pomoć ili savjet iskusnih osoba.

Slušajući sve ovo, slušajući Dragana i njegova iskustva, nadamo se da će ovo utjecati na mlade da nikada ne dođu u situaciju probati drogu, te da svojim vršnjacima ukažu

Viki

Božićne čestitke

Božić je doba darivanja i veselja. Unatoč raznim darovima, uvijek nas veseli iskrena i vlastitom rukom napisana čestitka koja pokazuje brigu i pažnju. I ove godine mladi naše župe su za svoje kumove iz biskupije Koper i Mantove - Italija osobno nacrtali i poslali čestitku za Božić i Novu Godinu, poželjevši im prije svega dobro zdravlje i osobnu sreću u obitelji. Ovim božićno-novogodišnjim čestitkama zaključujemo staru i otvaramo novu godinu i želimo svim potrebitim, kao i našim dobročiniteljima pokazati da mislimo na njih zazivajući Božji blagoslov i dijeleći radost ovih velikih blagdana koji su pred nama.

Viki

Božićni običaji u svijetu

IRSKA: Svjetlo na putu

U noći od Badnjaka na Božić otac obitelji upali svijeću u praznoj tikvi, a ukućani kleče i mole, svatko sa svjećicom u ruci. Na kraju se sve svjećice stavljaju na prozor, da bi Josip i Marija lakše našli put do betlehemske štalice. Svijeća također kazuje siromasima da će biti lijepo primljeni. U toj zemlji svetog Nikolu prati Rudolf, osoba s nosom tako crvenim, da njime noću osvjetljava put svecu

ITALIJA: Nevina dječica

U alpskim krajevima Italije pričaju se legende kako su Herodovi vojnici dječicu bacali s visoke hridi - ali u padu dječica su se čudom pretvorila u razno cvijeće. Kao spomen na to, povorka skijaša u danima između Božića i Silvestrova nosi cvijeće i baca ga s ruba jedne provalije.

VELIKA BRITANIJA: Novčić u pudingu

Najpoznatija božićna poslastica u Engleskoj je "Božićni puding". U nj se umeće novčić i tko ga nađe, imat će sreće (ako ne slomi zub, dakako!)

NJEMAČKA: Adventski vijenac

Prve nedjelje došašća od jelovih se grančica pravi vijenac s četiri svjećice, koje će se redom paliti svake nedjelje do Božića. Ovaj običaj usvojen je u više zemalja, tako i u Hrvatskoj.

AUSTRALIJA: Pjesma milijuna ljudi

Iako su mnogi božićni običaji u Australiji slični onima u Europi, samo bez snijega jer je u to vrijeme u Australiji ljeto, jedan je običaj pravi australski. Započeo ga je 1937. radio voditelj Norman Banks koji je jednog Božića vidio usamljenu staricu kako tužno na

radiju sluša božićne pjesme. Sljedeće je godine na Badnjak emitirao veliku božićnu pjesmu koju su pjevali svi koji su se željeli okupiti u vrtovima Alexandra uz obale rijeke Melbourneu. "Božićna pjesma uz svjetlost svijeće" postala je prvorazredni događaj koji su kasnije emitirale i druge zemlje. Svake se godine četvrt milijuna ljudi u ponoć na Badnjak okupi na pjevanje tih Božićnih pjesama.

TAJVAN: Lampioni

Na Formozi (Tajvanu) kršćani Božić velikim lampionima. Noć je tada svjež, nebo puno zvijezda i posvuda se čuju pjesme djetetu Isusu. Budisti, malo zbog radoznalosti, a malo zbog čežnje za Bogom, koji se rodio i postao čovjekom poput nas, pridružuju se kršćanima u crkvama koje su pune svjetiljki i svijeća.

ŠPANJOLSKA: Žive jaslice za pomoć siromasima

U nekim krajevima Španjolske na badnju se večer priređuju „žive jaslice" pa tada ljudi donose hranu i odjeću i ostavljaju je kao pomoć siromasima, da bi im Božić bio radostan.

Tekstovi preuzeti iz lista Duhovski plamen

Tužna obljetnica

U subotu 3. siječnja 2009. godine skupila se najbliža rodbina i poznanici na gradskom groblju u Jajcu da se zajednički pomole na grobovima naših župljana fra Petra Karajice i sestre Ružice Mandić koji su stradali prije 25 godina u prometnoj nesreći. Opijelo pred kotorvarškim pukom i svećenicima na groblju u Jajcu predvodio je župnik iz Podmilačja fra Zoran Mandić, a potom fra Pero je predvodio misno slavlje sjećajući se tih pastoralnih djelatnika koji su svojim životom i radom ostavili pečat u kotovaroškom i jajačkom kraju. Fra Pero je naglasio da nam je život samo posuđen i da ga prije ili kasnije moramo vratiti Bogu. Sve nazočne je pozvao na hrabrost življenja vlastite životne sudbine, ne zaboravljajući i one s kojima smo životom ili zvanjem bili povezani. Poslije svete mise sve nazočne je pozdravio i pozvao na okrepu uz čašicu gvardijan fra Niko Petonjić, a potom su svu rodbinu i svećenike ugostili na večeri fratri iz župe sve Ive u Podmilačju.

Fra Petar Karajica

ŽUPA SUĆURAJ

Otkrivena spomen ploča drevnom samostanu

Blagdan sv. Nikole svečano je proslavljen u Sućurju na otoku Hvaru. U tamošnjoj crkvi sv. Ante iz 17. stoljeća pročitano je "Život" (životopis) sv. Nikole. Potom je u nazočnosti brojnih Sućuranaca koncelebrirano euharistijsko slavlje predvodio hvarsko-bračko-viški biskup Slobodan Štambuk. Suslavio je provincijal Bosne Srebrene fra Mijo Džolan s tajnikom fra Šimom Grgićem, te sućurajski župnik fra Stipo Marčinković i fra Augustin Tomas, župnik župa Bogomolje i Gdinj. Kao što je sv. Pavao Korinćane tako je i biskup Štambuk u propovijedi označio sv. Nikolu kao pismo Kristovo napisano Duhom Božjim, pismo koje je upisano u srce Nikolino i koje svi ljudi znaju i čitaju. Liturgijsko pjevanje predvodili su domaći pjevači pod ravnanjem s. Henrike Miškić. Nakon euharistijskog slavlja kroz oba dijela Sućurja, kroz Donju i Gornju Bandu, krenula je procesija s kipom sv. Nikole. U ovoj Godini mladih u Hvarskoj biskupiji nosili su ga prošlogodišnji krizmanici. Biskup je u tijeku ophoda blagoslovio

trajekt Laslovo, posadu, putnike i automobile. Potom je na samostanskom zidu kod ulaza u samostan s provincijalom Džolanom otkrio povijesnu spomen-ploču na kojoj piše: "Ovaj samostan potječe iz devetog stoljeća. Dogradiše ga oci pustinjaci sv. Augustina u trinaestom stoljeću. Zapališe ga omiški gusari 1280. i Turci 1526, 1539, 1571, 1663. i 1664. Ovdje je boravilo nekoliko makarskih biskupa. Od 1789. samostan služi kao župni dvor. Obnoviše ga 1993. franjevci Bosne Srebrene. Oni godine 2008. s pukom i Općinom Sućuraj postaviše ovu ploču".

Ispod otkrivene spomen-ploče biskup Štambuk je rekao: "Drago mi je što je ova ploča postavljena. Neka se zna da imamo povijest i da nismo od jučer. Naša je povijest debela. Imamo bogatu baštinu. Velike su vrijednosti koje mi kao narod imamo. I po ovoj spomen-ploči vidi se kako i naša mala mjesta zrcale bogatstvo naše povijesti i vrijednošću naše baštine. Nažalost, naša povijest, naša baština i naše vrijednosti nisu svijetu dostatno prezentirane". Na kraju ophoda biskup je na rivi, kod Fratarskog mosta blagoslovio usidrene kočarice i brodice.

(Sućuraj danas ima manje od 300 stalnih stanovnika. A u 17. stoljeću, kada je bio istočna obrambena granica Mletačke republike i otoka Hvara od Turaka, u njemu su bile tri župe, tri crkve i tri samostana. Jer, bježeći od turskih nasilja, fratri iz Zaostroga došli su sa svojim narodom u Sućuraj 1646. godine, a oni iz Živogošća 1647. Zaostrožani su napravili sebi samostan i crkvu sv. Ante, a Živogošćani samostan i Crkvu sv. Križa. Od toga je danas živa samo crkva svetoga Ante.) *Stipo Marčinković*

VRBANJ

Biskup Štambuk primio vizitora bosanskih franjevaca

Generalni vizitator provincije Bosne srebrene fra Gabrijel Mioč u pratnji tajnika fra Vinka Jelušića posjetio je 10. prosinca hvarsko-bračko-viškog biskupa Slobodana Štambuka. Susret je bio u župi Vrbanj gdje su svećenici hvarskog dekanata imali redoviti mjesečni duhovno-radni sastanak na kojemu su razgovarali o sakramentu pokore i drugim aktualnim pitanjima. U srdačnom razgovoru fra Gabrijel je izvijestio biskupa Štambuka da je pri kraju vizitacije došao i na Hvar da bi u

Sućurju vizitirao tamošnje bosanske franjevce koji pastoriziraju župe: Sućuraj, Bogomolje i Gdinj. Zahvalio je biskupu za skrb o sućurajskim franjevcima i prenio mu njihove pohvale o njemu. Biskup Štambuk je vizitatoru izrazio veliku zahvalnost za nazočnost bosanskih franjevaca i franjevki u njegovoj biskupiji i uzvratio s još većim pohvalama o radu sućurajskih franjevaca, osobito zbog njihovih izuzetno dobrih odnosa i suradnje sa svećenicima Hvarske biskupije i

zamolio vizitatora da franjevci Bosne srebrene u spomenutim župama nastave dosadašnji rad. *Stipo Marčinković*

ŽUPA PODMILAČJE

Evo me Gospodine!

Zovem se Bojan Martinović. Dolazim iz Divičana, župa Podmilačje. Ove godine sam došao u postulaturu franjevačke provincije Bosne Srebrene. Nakon završene srednje elektrotehničke škole u Jajcu spremno sam odgovorio na svećenički poziv koji osjećam u sebi, i evo sad se nalazim u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji Visoko. Ovo je godina u kojoj se upoznajem sa franjevačkim životom, i u kojoj se pripremam za daljnje školovanje,

novicijat, a zatim za teološki fakultet u Sarajevu. U toj pripremi mi najviše pomaže fra Stipo Alandžak, koji je ujedno i moj odgojitelj. Za školovanje postulanata određen je poseban program, koji se razlikuje od školskog programa ostalih sjemeništaraca. U ovih 3 mjeseca, koliko sam u Visokom, mogu vam reći da je stvarno lijepo ovdje živjeti. Jest da je malo strože nego u ostalim školama, i da imamo određen raspored svaki dan, ali uz dobru volju i molitvu može se sve

svladati. Nažalost, za razliku od prethodnih godina, kada je bilo po pet - šest postulanata, ove godine sam ja jedini postulant. Sa mnom u sjemeništu je još jedan sjemeništarac, koji je također iz župe Podmilačje, Ivanko Martinović. On je treća godina. Stoga molite za nas obadvojicu, za druge sjemeništarce i za one koji u sebi osjećaju svećenički poziv, da se ne boje i da hrabro i odlučno kažu: "EVO ME, GOSPODINE".

Postulant Bojan Martinović

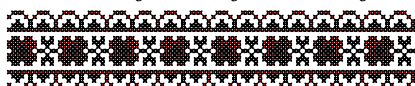
Križevica

U župi Uznesenja Svetog Križa na Grbcima u Rijeci slavila se Križevica, blagdan župe. To je poznati naziv blagdana u Primorju, kao i "Bela nedjelja", koja se obilježava u listopadu (degustacija mladoga vina). Župljani iz Rijeke odlaze na Kastav, odakle se lijepo vidi cijeli Kvarnerski zaljev.

A na tom brežuljku je i crkva sv. Jelene Križarice. Blagdan Križevica, uveličali su kardinal Vinko Puljić i biskup Franjo Komarica, naši dragi gosti koje smo s radošću išli poslušati i koji su nam uvijek jedna veza s našim rodnim krajevima. Kako se slavio blagdan Uznesenja Svetog Križa i u našoj katedrali sv. Vida, misu je predvodio kardinal Vinko Puljić.

Bilo je lijepo biti prisutan na misnom slavlju, gdje nas je Kardinal, u svojim propovijedima, podsjetio na knjigu "Križ". Knjigu koju uvijek trebamo čitati i koja je još nepročitana, a iz koje možemo puno toga iščitavati. Povezao je tako knjigu i s početkom školske godine, pa je svim školarcima poželio sretan početak školske godine, ali da ne zaborave čitati knjigu i biti nazočni na misnim slavljinama gdje se časti Križ. Vjernici na Grbcima također će početi s građenjem i nove crkve, koja će, zanimljivo, biti građena oko već postojeće male crkvice, ali puno veća. Također je kardinal Puljić predvodio misu i u mjestu Viškovo, iznad Rijeke, gdje se častio sv. Matej, blagdan iste župe poznat kao "Matejna". Blagdan su uveličale domaće folklorne skupine, zajedno sa skupinama iz BiH i Makedonije.

Janja Komljenović, Rijeka

Rodno mjesto Kotor Varoš moj

Nema raja bez rodnoga kraja...

Dragi prijatelji iz kotorvaroške doline diljem svijeta,

Redovni sam čitatelj Glasnika kotorvaroškog kraja. U tuđini sam kao i svi ostali gdje se god nalazite daleko od svoje rodne grude. Prvo moram istaknuti vrijednost ovoga kotorvaroškoga Glasnika koji izlazi svaka dva mjeseca i čitaju ga naši ljudi diljem svijeta. Čitati u tuđini o svom rodnom mjestu, to je za mene nešto veliko. Siguran sam da i svi drugi, koji čitaju ovaj list i vole svoje rodno mjesto, uživaju u čitanju. Ovo čitanje, daleko od svoga rodnog mjesta - preko plavog oceana, platiti se ne može.. Ali za ovo sve treba se samo zahvaliti našim vrijednim svećenicima fra Peri i fra Marku koji neumorno rade, jer da oni ne rade, za naš kraj bi se slabo čulo i pisalo. Moramo im zahvaliti za ovo, sve što rade za svoje i naše rodno mjesto. Zašto ovo pišem iz srca, što volim svoj rodni kraj i rodno mjesto svoje. Ja osobno tvrdim da svi mi koji smo otišli iz svog rodnog kraja milom ili silom još uvijek možemo mnogo pomoći svome rodnom kraju i našim vrijednim svećenicima i dati im potporu za sve što rade u našem rodnom kraju. Najveća pomoć je u tome da posjećujemo svoje rodno mjesto što češće. Oni koji nisu u mogućnosti mogu se javiti našim vrijednim svećenicima kako bi počeli redovito dobivati Glasnik kotorvaroškog kraja i čitati o svom rodnom mjestu. I to je pomoć našem rodnom kraju. Rekao sam da je važno češće posjetiti svoje rodno mjesto i dokazati onima koji su nas silom istjerali da mi nikada nećemo zaboraviti svoje rodnu grudu, makar ona bila porušena ili ranjena. Ja sam u tuđini sam preko 36 godina i zadnjih godina od 1999. do

ove 2008. posjetio sam kotorvarošku dolinu četiri puta.

A sada nešto o posjetima rodnom kraju kako smo moja supruga i ja uživali posjećujući naš Kotor Varoš. Osobno tvrdim kada se čovjek zadrži dulje vrijeme u svom rodnom mjestu ili češće posjeti svoje mjesto, tek onda osjeti ljepotu i toplotu svoje rodne grude. Ovogodišnji posjet mi je bio posebno draga jer sam kroz tri mjeseca imao priliku popričati i s drugim našim Kotorvarošanima koji žive u lijepoj našoj i ostalim europskim zemljama. Čuo sam različita mišljenja naših ljudi o vlastitome kraju. Zanimljivo je da sam razgovarao s jednim našim Kotorvarošanim koji živi u europskim zemljama i veli mi ovako: "Prijatelju, ja ne bih mogao živjeti u lijepo našoj" a o rodnom mjestu sigurno nije govorio jer ga nije ni posjetio ove godine, a u Hrvatsku ponekad svrati. Eto, dragi Kotorvarošani, ako svi u svijetu budemo mislili slično o našem rodnom mjestu, našem Kotor Varošu se slabo piše. Ali, ima ona stara poslovice koja kaže da u svakom žitu ima kukolja, pa tako i među nama Kotorvarošanima. Moram samo navesti da sam ja onom prijatelju isto govorio o lijepoj našoj, a o svom Kotor Varošu rekao sam ove riječi: „Prijatelju, ja se volim umiti i okupati na točku u svom Kremeniku više nego igdje u svijetu i bilo kakvom hotelu“. Kad sam mu to odgovorio naš razgovor je bio završen. Bilo bi mi drago pročitati u našem Glasniku mišljenje drugih naših ljudi. Vjerujem da bi naši svećenici to rado objavili samo da je pismo na svom mjestu. Naši svećenici uvijek govore da pišemo o sebi i obogatimo ovaj list sa svim što znamo i što smo naučili u tuđem svijetu. Eto, to bi bilo za ovaj put dragi naši domoljubci širom svijeta od vašeg sugrađanina koji rado čita i piše o svom rodnom mjestu. Bogi živjeli!

Vaš Pero Josipović, Canada

Piše fra Stipo Marčinković

Moje kotorvaroške uspomene

Moje kotorvaroške uspomene U svom životu, uz sve patnje i nevolje, osjećao sam i osjećam da me štiti i štiti ruka Božja. Mama mi je pričala kako sam se jednom kao dijete, dok je ona kuhala, kraj otvorenog prozora igrao s mačkom. U jednom trenutku mačka je skočila na prozor. Ja sam krenuo za njom. Mačka se uhvatila za mene. Uspjela je uskočiti u sobu, a ja sam odletio kroz prozor. Pao sam s četiri metra visine, na smrznutu zemlju pred magazuu. Mama je povikala: „A, sveti Anto, ode moj Stipo.“ Kad je dotrčala do mene, išao sam račice, na nogama i rukama, i neozlijeđen vikao: „Mama, mama...“ U trećem razredu osnovne škole s tatom sam išao prema Čaršiji. Bilo je proljeće. Negdje na pola puta sreli smo Oru Anušić iz Kotorišća. Uz nju je išao njezin veliki šareni pas. Tata i ona su se upitali za zdravlje. I dok je tata Oru pitao hoće li pas ujesti, on je u tom trenu skočio na mene. Punim ustima odgrizao je meso s moje desne ruke, ali, Bogu hvala, nije presjekao glavnu venu koja se vidjela u rani. I danas mi nije jasno kako je vena ostala netaknuta. Tata je, kao iskusni bolničar, znao što treba raditi. Čvrsto je zavezao ruku ispred rane prema ramenu i tako smanjio dotok krvi do rane, a ranu zamotao. Krke, na leđima, preko Bara, odnio me do bolnice gdje su mi bez anestezije zašivali ranu. Dugo su to i nevješto radili. Bilo je vrlo bolno. Devet osoba me držalo. Iako sam redovito odlazio u bolnicu na previjanje rane, ona se dala na zlo. Govorilo se da mi je na mjestu rane meso podivljalo. Ipak, nakon dugo vremena, rana je uspješno zarasla. Ostao sam živ i s ožiljkom koji je i danas dobro vidljiv. Da mi je pas presjekao glavnu venu ruke, vjerojatno danas ne bih bio ono što jesam, a možda

niti živ. Mama mi je često pričala i ovo. Bio sam malo dijete. Mama me morala ostaviti u hladu pod drvetom da bi ona s kopačima okopala svoj redak kukuruza. Redak je bio vrlo dugačak. Dok se mama vratila k meni, prošlo je dugo vremena. Sunce više nije bilo na istom mjestu, zato ni ja više nisam bio u hladu pa je moje lice od sunca bilo izgorjelo. Bogu hvala, bez ikakvih posljedica. I ovo je primjer kako smo u to doba mi djeca bili izloženi ranim rizicima, poteškoćama i patnjama kao i naši roditelji. Samo nekoliko nas muških iz Bilica išlo je u školu u Čaršiju. Nitko od ženskih, sve do završetka moje osmoljetke. Put između Bilica i Čaršije zvali smo džada. Kao i svi drugi seoski putovi, naša džada, ne samo da nije bila asfaltirana, nego nije bila ni šljunkom nasuta, a sva je bila išarana dugim udubinama koje smo zvali jaruge. Tijekom i poslije velikih kiša jaruge su bile pune vode pa je naša blatna džada bila teško prohodna za konjska kola, glavno prijevozno sredstvo koje je na džadi često zaglibilo. Mi smo u školu išli pješice, a ljeti uglavnom bosi i slabo obučeni, pa i nedovoljno siti. Za jelo smo se lako snalazili. Nismo bili izbirljivi. Dovoljan je bio i komad somuna, komad kruha, jer svugdje je bilo voća koje smo jeli s kruhom. Jedanput, dok smo u školi bili bosi, tijekom nastave pao je snijeg. Vratio sam se bos po snijegu idući oko tri kilometra do kuće, i ništa mi nije bilo, a isto tako ni mojim kolegama čije su kuće još za četiri kilometra bile dalje od moje.

U školi smo posebice učili o „Južnim Slavenima.“ Na satu povijesti, kad se govorilo o našim precima i njihovim povijesnim uspjesima, učiteljica nije davala dobru ocjenu onom đaku koji svoj

odgovor nije završio riječima: „... zato što su oni bili poto-mci Južnih Slavena.“

Po selima nije bilo škola. Tek kasnije su građene obveznim radnim akcijama pravljenja cigle. I ja sam sudjelovao u njima. Od zemlje ilovače, pomiješane s pljevom, pomoću drvenih kalupa pravili smo ciglu koja se najprije sušila i potom pekla. U novo-otvorenim školama održavali su se obvezni tečajevi opismenjavanja koji su kod mnogih izazivali osjećaj nade u bolja vremena. Djevojke su pjevale: „Uči, dragi, škole i zanate, ja ću tečaj pa ću poći za te.“ Kad se brat Ivo vratio iz vojske u kojoj je bio telegrafist, u kotorvaroškoj pošti je bilo slobodno mjesto za tu službu. Ivo se prijavio, ali je grubo i uvredljivo odbijen. Otvoreno mu je rečeno da ne može biti zaposlen zato što je, navodno, ustaško dijete. Stoga se Ivo odlučio otići u inozemstvo. I otišao je preko slovensko-austrijske granice. Napokon je stigao do Kanade gdje i danas živi. Kasnije je za njim, pred moju mladu misu 1974. godine, otišla i sestra Luca. Uvijek su tugovali, a i danas tuguju za rodnim krajem. Sestra Luca mi je pričala kako se zbog tuge za Bilicama i Kotor Varošom, osobito za Božić i Uskrs, najprije isplaču pa tek onda slave spomenute blagdane. I brojni drugi Hrvati s tugom su odlazili na rad u Njemačku i Austriju. Dobro su zarađivali. Kućama su dolazili uglavnom za Božić i Uskrs i ljeti na odmor. No, oni nisu imali odmora. Trebalo je mnogo toga uraditi kod rodnih kuća. Uz to, živjeli su u stalnoj nesigurnosti i neizvjesnosti hoće li se moći vratiti na radna mjesta. Zabrinjavala ih je uvijek moguća nemogućnost povratka u Austriju ili Njemačku, jer, kad su dolazili kući, mnogi su imali

problema s policijom koja ih je namjerno i smišljeno maltretirala i iskorištavala. Tajne službe imale su svoje suradnike među njima. Vrlo smišljeno i taktički uvježbano pojedinačno su ih pozivali u stanicu milicije. Tu su im oduzimane putovnice. Prijetilo im se i zatvorom. Morali su strogo paziti što govore i što rade. Uvijek su ih neke oči gledale i uši slušale. Poslije oduzimanja putovnice pred radnicima bi se pojavljivao određeni policajac iz iste policijske postaje i svakom pojedinačno govorio da mu može vratiti putovnicu, ali za određeni iznos maraka ili šilinga. I ljudi su im taj novac davali, a putovnice su im bivale vraćene. Svi su bili zadovoljni svojim uspjehom, a sve je ovisilo o volji malih, ali moćnih općinskih bogova. Kakvo nasilje je vršeno nad našim ljudima koji su radili u inozemstvu pokazuje i primjer moga brata Ive. Kad je tata umro 1981. godine, Ivo je na tatin sprovod stigao iz Kanade. Kad smo tatu pokopali, Ivo je sutradan s bratom Jurom i sa mnom otišao u Čaršiju. Mama je u kući ostala sama. Tužna i uplakana. Šokirala se kad je pred kućom ugledala policijski auto iz kojeg su izašla četiri policajca. Pitali su je gdje joj je sin Ivo. Ona je rekla da je otišao u Čaršiju. Počeli su je propitkivati. A baba Ane je bila vrlo mudra, kao i sve naše seoske žene, nepismene, ali s odlično završenim životnim fakultetima. I kad bi je bilo što policajci pitali što je ona smatrala dvojbenim i opasnim za odgovor, ona bi odgovarala protupitanjem. „Ma, sinko, šta bi ti rekao?“ U isto vrijeme u Čaršiji, u blizini policijske postaje, za nama trojicom je trčao jedan mlađi čovjek, sitni doušnik, i glasno vikao: „Ivo, Ivo, bolan traži te milicija.“ Okrenuli smo se i brat Juro je tom doušničku rekao:

„Hajd, ne budali, šta ima milicija s Ivom.“ „Ima, ima, traže ga, traže ga, eno ih“, vikao je taj jadnik i pokazivao nam dvojicu policajaca koji su doista išli prema nama. „Koji je od vas drug Ivo?“ pitali su. „Ja sam“, odgovorio je Ivo. „Molim vas pođite s nama u stanicu milicije, a vas dvojica možete ići kud god želite, vi nam ne trebate.“ „Vama sigurno ne trebamo, ali bratu Ivi trebamo, pa ćemo i mi s njim“, rekao je brat Juro. Policajci su nas uporno odvrćali da ne idemo s njima, ali i mi smo bili uporni da idemo. Znali su oni da smo mi svećenici. I došli smo do stanice milicije. Unutra nam doista nisu dali, ali nas dvojica smo znali da moramo biti uz brata, tu, baš tu pred stanicom milicije. S tim smo ga ohrabрили, jer je bio šokiran postupkom policije. U Kanadi ga je čekala supruga s petero djece. Juro je otišao po svoj auto i parkirao ga preko puta policije. Sjeli smo u auto i čekali. Policajci su nas budno pratili, ali nama nisu prilazili. Ponekad smo izlazili iz auta i pomalo šetali i gledali u stanicu. Nakon nekoliko sati saslušanja, Ivo je izašao iz stanice. Otišli smo kući gdje smo našli mamu svu zaplakanu. Ivo nam je kasnije pričao sadržaj razgovora u stanici milicije. Ispitivali su ga o svemu: kad je otišao u Kanadu, zašto, što tamo radi, s kim se druži, u kojoj je „ustaškoj“ organizaciji, ...što zna o fra Miji Đeni, je li fra Mijo kod njega u posjetu bio...Kad su ga upitali koja se zastava nalazi kraj oltara u crkvi u Vancouveru, Ivo je odgovorio: „Naša hrvatska!“ Tada je ispitivač skočio sa stolice i počeo se derati da to nije hrvatska zastava, već je to ustaška zastava. Po uhodanom scenariju počeo mu je prijetiti da će ga zatvoriti, da će mu oduzeti putovnicu i sl. Kad je vidio da od Ive ne može ništa saznati, ponudili su mu mogućnost

suradnje. Eto, Ivina mama ostaje sama, oni će njoj pomoći, a on njima treba davati određene informacije o našim ljudima i događajima tamo gdje živi. Kad je Ivo i to odbio, opet su mu počeli prijetiti. Napokon, kad su vidjeli da od svega toga nema ništa, pustili su ga.

Nastavit će se...

Promjenimo svijet

Promijenimo svijet mijenjajući sebe

očistimo srca, očistimo duše!

Ugrijmo onoga koji zbog nas zebe
utišajmo hladni vjetar koji puše!

Jedno toplo srce može čuda stvoriti

što ih bude više, biće čudo veće.

A protiv zloga ljubavlju se borit,
nek' rijeka ljubavi neprestano teče!

Svatko od nas srce od rođenja ima

i dušu što od Boga nam dana,
svoju ljubav sada poklanjajmo svima

a mržnja nek' bude za sve riječ strana!

Hoćeš svijet promijenit - ti počni od sebe,
prvi korak nek' je - srce tvoje čisto.

Novoselka

Imena i imendani

Agata znači jednostavno Dobra; to je grčka riječ agathe. Hrvatske su inačice imena: Aga, Agica, Agi, Gaca, Gaga, Gata... pa sve do Tica i Tijana. I ime Dobrila prijevod je imena Agata.

Sveta Agata, kojoj je spomendan 5. veljače, vrlo je drevna svetica i mučenica. Ime joj se spominje u prvom (najstarijem) misnom kanonu, središnjoj euharistijskoj molitvi. Njezino je mučeništvo primjer ljudske okrutnosti i divljaštva. Današnjim bismo jezikom rekli primjer genocida. Živjela je u 3. stoljeću i podnijela mučeništvo zbog vjere u vrijeme prgonstva cara Decija (249.-251.). Štovana je od početka, ali se pouzdani povijesni podatci o njoj nisu sačuvali. Jednostavno. Prešla je u legendu. Vrlo je cijenjena zaštitnica Sicilije, posebno tamošnjega grada Katanije.

Upravo legenda o svetoj Agati najbolje pokazuje svu strahotu mučeništva, njezinu postojanost u vjeri i način kako su tom, nekada vrlo čestom književnom vrstom prenošene temeljne kršćanske vrednote. Evo legende; Kad je izašla odluka Cara Decija protiv kršćana, neki Kvintijanin prokazao je Agatu, da je kršćanka. Uspio je da su je predali zloglasnoj ženetini koja ju je trebala nagovoriti da ostavi krepostan i čist život. Agata se usrdno molila i stekla snagu ustrajnosti. Na to je Kvintinijan dovede na sud. Sudac je upita: „Kojega si roda?“ Agata odgovori: Moj je rod slobodan i plemenit, tome je svjedok sva moja rodbina“. Sudac će na to: „Ako si slobodna i plemenita, zašto si onda odabrala ponižavajući život ropkinje?“ Agata odvratila: „Ropkinja sam kristova, jedino je

u tome moje sužanjstvo.“ Sudac joj odvratila: „Da si slobodna i plemenita roda, ne bih prihvatila ropsko služenje“. Agata će na to: „Biti Kristova ropkinja, najveće je plemstvo“.

Nakon nekoliko dana Agata je pri novo saslušanju pokazala istu postojanost vjere. Sudac je najprije osudi na rastezanje udova i bičevanje. Zatim su joj željeznim kukama trali meso, a vatrom palili rane. Kad je Agata sve to smireno i radosno podnijela, sudac naredi: da joj odrežu dojke. Tada Agata prkosi sucu: „Kruti tiranine, kako se usuđuješ tako sramotiti ženu, kad si i sam othranjen na majčinim prsima?“. Prijekor nije koristio i Agata je morala podnijeti i tu muku.

Zatim su je odveli u tamnicu. Tu joj se u noći ukazao sveti Petar i ozdravio je. Idućeg su dana različitim mučenjima iznovice pokušali slomiti Agatinu postojanost, ali utaman, ona je i dalje ispovijedala vjeru u Krista. Opet dolazi mladi Kvintinijan i na njegovu zapovijed prosu po tlu tamnice oštre glinene krhotine i užareno ugljvlje. Agati svuku odjeću i bace je na vruće tlo. U taj je čas nastao potres, srušilo krilo zgrade i poklopio nekoliko krvnika. Agata je na koljenima zahvalila Bogu za ustrajnost, a

zatim pred očima prisutnih ispustila vjernu i junačku dušu. Slikari je prikazuju kako na pladnju nosi svoje dojke, u rukama ima i neko od oruđa svojega mučeništva: škare, kuke ili kliješta.

Agneza (latinski Agnes) ima svoj izvor u grčkom i u latinskom jeziku. Grčka riječ hagne znači čist, nevin, nedužan, a latinska agnus znači janje. Otuda, osobito u Slavoniji, ime u prijevodu – Janja. Drugi su oblici imena Agnezina, Agica, Agna, Agnica, Anela, Nela, Nelica, Nelka, Inela... sve do španjolskog oblika Ines. Slovenski je Neža.

Sveta je Agneza prema predaji bila Rimljanka plemenita roda, kršćanka od djetinjstva. Kao djevojčica od 13 godina podnijela je mučeništvo u progonu kršćana za cara Valerijana (258./259.) ili, prema nekima, za Dioklecijana (304.). Već u 4. stoljeću njezino je štovanje rašireno. Ime joj se spominje i u misnom kanonu najstarijih liturgijskih knjiga.

Kroza stoljeća štovanja Agnezin su život ukasile legende, što još više pokazuje vjerničko poštovanje, divljenje i povjerenje prema njoj. Na osnovi pojedinosti iz legendi dobila je i različite ikonografske attribute. U počecima je prikazuju bez atributa, u molitvenom stavu, raširenih ruku („orans“) i u antičkoj odjeći (tako na mramornom oltaru rimske crkve njezina groba, izvana zidina. Poslije je redovito uz njen lik janje, no taj atribut ima i posebno značenje. Janje je simbol Isusa Krista („Jaganjac Božji“) i prema legendi, Agneza se ukazala svojim roditeljima osam dana nakon smrti u pratnji Janjeta, to jest Krista.

Nastavit će se...

Međugorje

Međugorje je jedno od najpoznatijih katoličkih svetišta na svijetu, smješteno u blizini grada Čitluka, u južnom dijelu Bosne i Hercegovine. Broji oko 4 300 stanovnika, a postalo je poznato kroz ukazanja Djevice Marije, koja se kao fenomen počela javljati 1981. godine. Od tada je ovo hercegovačko mjesto, uz Sarajevo, jedno od najposjećenijih turističkih centara BiH, koje godišnje obiđe oko milijun katolika iz cijelog svijeta. Za razliku od marijanskog svetišta u francuskom Lourdesu, koji je sa svojih šest milijuna turista-vjernika godišnje postao pravi komercijalni raj za domaće ugostitelje, međugorsko svetište je još uvijek zadržalo svoj prvotni šarm, u kojem hodočasnici nalaze mir u vjeri. Centar okupljanja u Svetištu kraljice mira, kako se međugorsko svetište službeno zove, je crkva sv. Jakova u centru mjesta.

Priča o Međugorju je dobro poznata većini katolika. Šestero tinejdžera se 1981. godine igalo u brdima između sela Međugorje i Bijakovići, kada se ukazala Gospa i razgovarala sa njima. Kada su djeca ovo rekla svojim roditeljima prva reakcija je bio skepticizam. Pa ipak ova ukazivanja nisu prestala, Gospa se iznova i iznova ukazivala sve dok skeptici nisu izgubili svaku mogućnost kritike. Procjenjuje se da je od tada do danas 15 milijuna ljudi posjetio ovo malo mjesto. Ovo malo uspavano hercegovačko selo je postalo drugo po redu katoličko hodočašće u svijetu. Ima dosta kontroverzi vezanih za legitimnost ovih ukazanja, tako da Papa još uvijek ovo mjesto nije proglasio službenim svetištem. Pa ipak, milijuni katoličkih vjernika dolaze na ovo sveto mjesto i mnogi čudni događaji sugeriraju da se čuda još uvijek redovno dešavaju, te da se Gospa još uvijek ukazuje. Od kuća do samog mjesta ukazanja vodi strma staza uz koju su 1989. godine postavljeni brončani reljefi radosnih i žalosnih otajstava krunice (rad prof.

Carmela Puzzola). Na putu prema mjestu ukazanja postavljen je veliki drveni križ kojim je označeno mjesto gdje je Gospa trećeg dana ukazanja preko Marije Pavlović po prvi put pozvala na mir. Na samom mjestu ukazanja, u čast 20. obljetnice, postavljen je kip Kraljice Mira izrađen prema modelu onoga koji se nalazi pred župnom crkvom (rad Dina Felicia). Susret sa Brdom ukazanja za hodočasnike je susret s Gospom kroz osobnu molitvu i molitvu krunice. U lipnju 2002, brončani reljefi slavnih otajstava krunice (rad prof. Carmela Puzzola) postavljeni su na stazi koja s mjesta ukazanja silazi prema Plavom križu. U podnožju Brda ukazanja nalazi se Plavi križ, postavljen 1985. godine. Na tom se mjestu od 4. srpnja 1982. redovito sastaje molitvena skupina Ivana vidioca.

Križevac je brdo iznad Međugorja (520 m) na kojem su župljani još 15. ožujka 1934. godine podigli 8,56 m visok armirano-betonski križ na kojem stoji: «Isusu Kristu, Otkupitelju ljudskog roda, u znak svoje vjere, ljubavi i nade, u spomen 1900. godišnjice Muke Isusove». U samo križište ugrađene su moći Isusovog križa dobivene upravo za tu priliku iz Rima. Od tada se na Križevcu slavi sv. misa u prvu

nedjelju nakon Male Gospe, u čast blagdana Uzvišenja Svetog Križa. Prema svjedočanstvu vidjelaca, u poruci od 30.08.1984. Gospa je rekla: "I križ je bio u Božjem planu kad ste ga sagradili". S početkom Gospinih ukazanja, na Križevcu se počeo moliti Križni put. Postaje su u početku bile označene drvenim križevima, a 1988. godine su bili postavljeni brončani reljefi (djelo prof. Carmela Puzzola). Na svakome od njih (osim u Getsemanskom vrtu) nalazi se Gospa. Križevac za hodočasnike znači poziv da susretnu Isusa u njegovoj Muci i otkriju njegovu ljubav.

Zadnja Poruka, 25. studeni 2008.

"Draga djeco! I danas vas pozivam da u ovom milosnom vremenu molite da bi se mali Isus rodio u vašem srcu. On koji je sami mir neka preko vas daruje mir cijelom svijetu. Zato dječice, molite bez prestanka za ovaj uzburkani svijet bez nade, kako biste vi postali svjedoci mira za sve. Neka nada poteče vašim srcima kao rijeka milosti. Hvala vam što ste se odazvali mom pozivu."

Preuzeto: www.mejugorje.com

Odgovara: fra Juro Marčinković

Vi pitate - fra Juro odgovara

Pitanje: Nedavno sam u jednom tjedniku pročitala da postoje stanice u našem tijelu koje nas štite od uzročnika bolesti. Nisam tada obraćala veliku pozornost tom članku, bacila sam tjednik, a sada bih rado voljela znati: Koje su to stanice? Sigurna sam da ćete mi Vi dati pravi odgovor. R. B. NSW.

Odgovor: U našem organizmu postoje milijarde stanica imun-sustava koje nas štite od raznih uzročnika bolesti. Ovdje navodim tri najvažnije vrste stanica imun-sustava, o kojima ste Vi vjerojatno pročitali u nekom tjedniku:

T-stanice: One putuju našim organizmom kao špijuni i izvidnici. Čim otkriju u organizmu uzročnike bolesti odmah to dojavu B-stanicama. B-stanice prepoznaju uzročnike bolesti u organizmu i odmah im oduzmu svaku mogućnost djelovanja i tako sprječavaju nastanak bolesti.

Stanice izjelice: Ove se nazivaju i Makrophagen stanice. U svojoj

ophodnji u organizmu one izjedaju i uništavaju uzročnike koje su druge stanice one-sposobile da djeluju štetno u organizmu. Osim toga one mogu isto tako štetne stanice uništiti ali i dati signal B-stanicama da su uzročnici bolesti prisutni u organizmu.

Pitanje: Imam oslabljen imun sustav i zato se često prehladim. Jedan liječnik mi je preporučio da jedem kokošju juhu, đutibir, šampinjone, komorač i pijem čaj od šipka. Moja rodica iz Sydneya, Australija, mi redovito šalje kopije Vaših članaka, koji izlaze u Hrvatskom vjesniku u Melbourneu. Je li ovo točno što mi je preporučio liječnik i što mi Vi preporučujete? M. N. Zagreb, Hrvatska.

Odgovor: Svi medicinski znanstvenici su jednoglasni da zdrava prehrana ima odlučujuću ulogu za jaki imun sustav. Oni osobito naglašavaju da su minerali kao željezo, cink i selen dobri za imunitet. Isto tako su od životne važnosti za imun sustav vitamini A, C, E i B. Ako nedostaje vitamin A ili betakarotin onda se umanjuju imun organi slezena i Thymus.

Ukoliko organizam ne dobije dovoljno vitamina B6 onda se reducira broj antitijela u organizmu. Selen sprječava djelovanje slobodnih radikala u organizmu. U gljivama šampinjonima su znanstvenici na sveučilištu u Kaliforniji, SAD, nedavno otkrili ljekovite tvari koje jačaju i potiču na djelovanje T-stance. U komoraču, jetri i mrkvi se nalazi osobito mnogo vitamina A i betakarotina. Vitamina B6 ima mnogo u krumpiru, bananama i ribi. Vitamina C ima mnogo u limunu,

naranči i šipku. Kokošja juha je osobito djelotvorna kod napadaja gripe i prehlada jer u sebi ima sastojke koji uništavaju bakterije i viruse. Đumbir jača imun sustav ali isto tako srce i druge organe. Liječnik Vam je dobro preporučio i zato se trebate preorijentirati na pravilnu ishranu s mnogo voća i povrća te tjedno 2 puta po 200 grama mršavog mesa i 2 puta po 200-300 grama ribe. Isto tako morate mnogo šetati ili voziti bicikl, plivati i slično, kako bi Vaš organizam ojačao i bio otporan na prehlade.

Pitanje: Jedva čekamo petak da izađe Hrvatski vjesnik u kojem možemo pročitati Vaše dragocjene članke. Muž i ja izrežemo Vaš članak i brižno ih sve čuvamo. U Vašim člancima sam često pročitala da je korijen đumbira (ingwera) vrlo ljekovit. Znam da je on vrlo dobar kao začim. Koje su njegove ljekovitosti? L. i E. R. VIC.

Odgovor: Ju sam nekoliko puta na ovoj stranici spominjao đumbir i njegovu ljekovitost. Sada ću malo opširnije opisati njegovu ljekovitost i djelotvornu primjenu. Tisućama godina on se upotrebljavao, osobito u Kini i Indiji, kao začim. Danas se on plantažno uzgaja u Kini, Jamajki i Australiji. Iz ovih zemalja on se izvozi u sve države svijeta. Njegove ljekovite tvari osobito utječu na stvaranje pljuvačke, želučanog soka i žuči. Zato je on potreban, koristan i nužan, ne samo kao začim nego i kao vrlo ljekovita biljka protiv slabe probave i manjka apetita. Međutim znanstvenici su zahvaljujući samo pukom slučaju otkrili da je njegova najveća ljekovitost upravo protiv neugodne

takozvane "morske bolesti". Naime, znanstvenici su slučajno promatrali ribare u području Karibika i zapazili su da ribari uvijek, prije nego su išli na morsku pučinu loviti ribu, nešto žvakali. Pitali su ribare, što to oni žvaču prije odlaska na morsku pučinu. Oni su im rekli da oni uvijek prije odlaska na morsku pučinu žvaču i jednu korijen đumbira kako ne bi dobili morsku bolest. I zaista, poslije toga je znanstveno dokazano da ljekovite tvari đumbira sprječavaju nastanak morske bolesti.

Poznato je da sve više muškaraca i žena a osobito djeca, kod putovanja autom, autobusom, vlakom, brodom, a i za vrijeme leta zrakoplovom, dobiju vrtoglavicu, slabost, povraćanje, curenje slina iz nosa i usta te pojava hladnog znoja. To se naziva "morska bolest" ili "bolest za vrijeme putovanja". Uzrok ove bolesti je preveliki nadražaj organa za ravnotežu i vestibularnog aparata u unutrašnjosti uha. To se događa zbog prevelikog ubrzavanja za vrijeme putovanja autom, autobusom, brodom ili zrakoplovom. U uklanjanju ovih neugodnih posljedica, koje se javljaju za vrijeme putovanja, ljekovite tvari đumbira su pokazale izvanredne rezultate. Đumbir u uklanjanju ovih smetnji ima u najmanju ruku ista ljekovita djelovanja kao i sintetički lijekovi. Ipak preparatima đumbira

se daje prednost, jer nemaju nikakvih sporednih negativnih posljedica. Tu osobito treba spomenuti da sintetični medikamenti protiv "morske bolesti" čine osobe koje ih uzimaju umornim te im oslabi moć konce-

ntracije i reakcije. Naprotiv uzimanjem preparata đumbira nema ovih niti bilo kojih drugih negativnih posljedica. On se može uzimati u kapsulama, onako kako u uputama stoji. Ove kapsule mogu uzimati i djeca poslije 6. godine životne dobi. Ja osobno preporučam da se nekoliko dana prije putovanja nasjecka sitno korijen đumbira, stavi u jogurt i pojede prije spavanja ali isto tako i ujutro. Na sam dan putovanja je dobro da se sažvače i pojede nekoliko puta malo sirova korijena bez ikakvih dodataka. Biti ćete prezadovoljni i bez ikakvih problema za vrijeme putovanja. Sretno putovanje!

Pitanje: Ja se često prehladim ali to ne uzimam ozbiljno. Moja rodica je dobila hunjavicu, nije se pazila i onda je imala teške posljedice i sada je neizlječiva. Doktor je rekao da i male prehlade, kao na primjer hunjavica, mogu biti vrlo opasne pa čak i po životne funkcije organizma katastrofalne. Je li to istina? F. K. NSW.

Odgovor: Jedna obična prehlada može biti katastrofalna za organizam pa čak i smrtonosna. Kod običnih prehlada prvo započinje hunjavica. Tada liječnik redovito preporučuje neki blaži preparat kao npr. bombone za uklanjanje nagomilane sluzi. Nakon izvjesnog vremena simptomi hunjavice nestanu ali se često nakon nekoliko tjedana ponovno pojave. Mnoge osobe tada te simptome ignoriraju i nastave s radom u birou, kod kuće itd. Tada se počne pojavljivati umor, srce počne lupati. To je redovito znak da su virusi prehlade preko krvi došli do srčanog mišića i nastala je upala

srčanog mišića. Zbog toga redovito dolazi do katastrofalnog oštećenja srčanog mišića tako da se ritam i rad srca brzo promjeni i oslabi te osobe moraju ugraditi aparat defibrilator. Tako mnoge osobe zbog male prehlade često teško obole i nisu sposobne raditi i voditi normalan život. Ovdje želim osobito istaknuti da je često vrlo opasna mala prehlada ako se ne uzme ozbiljno i na vrijeme ne liječi, a i sve razne infekcije mogu biti po život opasne. Ovdje bih naveo samo nekoliko infekcija koje se uvijek moraju ozbiljno uzeti u obzir te brzo i u potpunosti izliječiti kako ne bi došlo do po život opasnih posljedica.

Upala mokraćnog mjehura. Ova upala se mora hitno liječiti i potpuno izliječiti. Ako se upala mokraćnog mjehura samo zaliječi a ne potpuno izliječi onda postoji mogućnost da u bubrege dospiju nepoželjne bakterije, koje mogu prouzročiti kroničnu upalu bubrega pa čak i teška oštećenja.

Upala grla: Streptokoken, uzročnici upale moždane kore, ali isto tako infekcije u vratu i grlu, često napadaju srce i uništavaju srčane kapke. Zato se svaka upala grla mora savjesno liječiti i potpuno izliječiti.

Infekcije rana: Već male i na izgled bezopasne rane mogu se proširiti na vezivna tkiva što može dovesti do teških posljedica i komplikacija tako da čak ponekada bude potrebna i amputacija pojedinih dijelova tijela. Zato se svaka infekcija rana mora po žurno liječiti i potpuno izliječiti kako ne bi došlo do neželjenih i po život opasnih posljedica.

Nastavit će se...

Pola života ode na vodu

Informacije koje ćemo iznijeti zapravo su opće poznate. No, vrijedi se sjetiti.

Tipična zapadnjakinja u SAD-u ili Europi započinje svoj dan tuširanjem, potom pere zube ne zatvarajući slavinu, pusti vodu nakon obavljene nužde i nakon toga opere ruke.

Čak i prije nego što sjedne doručkovati, može potrošiti toliko vode da napuni kadu prosječne veličine. Do kraja dana, potroši preko 350 litara vode, što je dostatno da dva i pol puta napuni kadu. Voda je uvijek tu; stoga je doživljavamo kao nešto samo po sebi razumljivo.

Za ženu iz Afrike ili dijelova Azije to je druga priča. Ona ustaje puno prije zore, odijeva se, stavlja veliku posudu na glavu i hoda nekoliko, pa i desetak kilometara do najbliže rijeke. Tamo se okupa, napuni posudu vodom i potom se vraća kući. Na taj posao svakoga dana potroši prosječno četiri sata. Sljedeći sat vremena filtrira vodu da bi uklonila

parazite, a potom je razlije u tri posude — jednu za piće, drugu za upotrebu u domaćinstvu, a treću za večernje kupanje. Svu odjeću mora prati na rijeci.

"Oskudica vode nas ovdje ubija", kaže Dede iz zapadne Afrike. "Ako moram gotovo polovicu prijedpodneva potrošiti da bih donijela vodu, koliko mi onda ostaje za poljodjelstvo ili druge poslove?"

Situacija u kojoj se nalazi Dede nije nipošto jedinstvena. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), ukupno vrijeme koje svake godine mnoštvo žena i djece potroši na vađenje i donošenje vode s udaljenih, često onečišćenih, izvora penje se na preko deset milijuna godina!

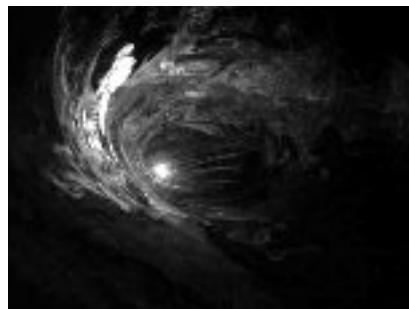
Svaki dan na našoj planeti proizvede se 4 kg plastike po čovjeku.

Interesantno je da se od 150 recikliranih boca (od nekog deterdženta) može napraviti jedna stolica, a za duks je dostatno 15.

Golema crna rupa u središtu naše galaksije

U središtu naše galaksije, na udaljenosti od 27 000 svjetlosnih godina, nalazi se golema crna rupa, potvrdila je najnovija znanstvena studija. Njemački astronomi pratili su kretanja 28 zvijezda, koje kruže oko centra Mliječne staze, putem teleskopa u Čileu, koji je dio Europskog južnog opservatorija. Prema toj studiji, ta je crna rupa četiri milijuna puta teža od našeg Sunca. "Ova 16-godišnja studija uspjela je dati najbolje empirijske dokaze kako super-masivne crne rupe u stvarnosti postoje", rekao je Reinhard Genzel, voditelj tima znanstvenika s Max-Planck instituta za radio astronomiju. BBC...

Poruka za naše čitatelje

**U SVOJE SRCE I SRCE
BLIŽNJIH USADI LJUBAV
PREMA PRIRODI.**

**MISLI DANAS ZA BOLJE
SUTRA.**

**ŠUMA MOŽE ŽIVJETI BEZ
LJUDI, ALI LJUDI NE
MOGU BEZ ŠUME.**

Božićni kolači

Pijane kuglice

35 kuglica:

Sastojci:

- 10 dag piškota
- 8 dag šećera u prahu
- 2 žlice kakaa
- 1/2 žličice cimeta
- 8 dag nasjeckanih pistacija ili badema
- 2 žlice meda
- 6 žlica vinjaka-
- 4-5 dag šećera u prahu za ukrašavanje

Priprema:

Namrvite piškote, pomiješajte sa šećerom u prahu, kakaom, cimetom i pistacima ili bademima. Dodajte med i vinjak, pa oblikujte kuglice.

Ako se sastojci dobro ne povežu, dodajte malo soka od limuna ili naranče.

Kuglice uvaljajte u šećer u prahu

Božićni keksići

Sastojci:

- čša (1.5 dl) mljevenih oraha
- 0.25 dl svježe ocijeđenog soka od mandarine
- 2 velike žlice brašna
- 1 velika žlica nutelle
- ukras 9 polovica oraha (po želji)

Priprema:

1. Pomiješati sve sastojke za keksiće, te praviti kuglice (9 komada), malo ih spljoštiti, te slagati na tepsiju obloženu pek papirom kojeg smo premazali margarinom.
2. Utisnuti na vrh keksića polovice oraha, te staviti peći 5 minuta u prethodno ugrijanoj pećnicu na 180 C, potom smanjiti temperaturu na 150 C te peći još 10 minuta.

Napomena: keksići nisu slatki tako da možete u smjesu dodati šećera, ukrašavati možete po želji, a možete ih prelići i čokoladnom glazurom!

Čokoladna salama

Sastojci:

- 4 žutanjka
- 14 dag šećera
- 7 dag maslaca ili margarina
- vanilin šećer ili štapić vanilije
- 5 dag čokolade za kuhanje
- 14 dag oraha
- mljeveni šećer za foliju

Priprema:

Orahe nasjeckajte, nemojte ih mljeti! Čokoladu natrgajte. Na pari tucite šećer, maslac, vaniliju i žutanjke. Kad se smjesa počne zgušnjavati, dodajte čokoladu. Kad se čokolada otopi, umiješajte orahe. Ako ste kuhali štapić vanilije, sada ga izvadite. Smjesu istresite na foliju obilato posutu mljevenim šećerom. Oblikujte salamu, zamotajte u foliju i dobro rashladite. Narežite na kriške poput salame.

Kuglice od đumbira i datulja

20 kuglica

Sastojci:

- 225 g preprženih badema, sitno narezanih
- 1 šalica usitnjenih datulja
- 1 šalica grožđica
- 30 g kandiranog đumbira
- 1/4 šalice meda

Priprema:

Polovicu količine badema zajedno sa ostalim sastojcima izmiješajte (najbolje u multi praktiku) tako da dobijete jednoličnu masu.

Od dobivene smjese napravite kuglice i uvaljajte ih u preostale bademe.

VRIJEME PRIPREME: 30 min.

Godine 1994. održana je nesvakidašnja novogodišnja proslava. Bogati putnici, spremni da plate 23.000 dolara, proveli su, leteći "konkordom", 32 sata "na putovanju u nedodiju". Ulazeći u različite vremenske zone, Novu godinu dočekali su više puta.

Dječiji aforizmi:

Brat i ja smo danas pojeli cijelu teglu marmelade.
Večeras ćemo dobiti proljev ili batine!

Ne razumijem zašto se mama toliko ljuti što sam razbio vazu.
Ionako je vaza bila kineska, a ne naša!

Mladi par se doselio u ulicu. Sljedećeg jutra, dok su doručkovali, žena opazi susjedu kako širi rublje.

- Kako joj je prljavo - rekla je
- Možda joj je potreban drugi prašak, a možda uopće i ne zna prati.

Muž je šutke promatrao, i nije ništa komentirao.

Svaki put kada je susjeda širila rublje, padali bi isti komentari. Mjesec dana kasnije, Žena je bila u čudu kada je vidjela da je kod susjede rublje čisto kao snijeg.
- Pogledaj, konačno je naučila prati. Tko li ju je naučio - rekla je mužu.

Muž joj odgovori - Nitko, ja sam oprao naše prozore.

SAVJET: Nemojte u tuđem oku komentirati trn, ako u svom nosite gredu.

Ulazi Bosanac u kafić i kaže konobarici: "Donesi mi jednu jaku kafu k'o što sam ja i slatku k'o što si ti!"

Donese konobarica kavu, Bosanac proba, pa joj kaže: "O, djevojko, da se nisi ti malo precijenila!"

A - ka
B - tu
C - mi
D - te
E - ku
F - lu
G - ji
H - ri
I - ki
J - zu
K - me
L - ta
M - rin
N - to
O - mo
P - no
Q - ke
R - shi
S - ari
T - chi
U - do
V - ru
W - mei
X - na
Y - to
Z - zi

Napišite vaše ime na japanskom...

Slikar sjedi na plaži i slika zalazak sunca. Prilaze mu Fata i Mujo, koji su bili na odmoru i gledaju kako slikar slaže boje.

Tad će Mujo:

"Vidiš Fato, kako se čovjek mora mučiti kad nema fotoaparata.

Što radi Mujo kad završi Pravni fakultet?
Prebaci skelu na Ekonomski.

Nema raja bez rodnoa kraja!

